

Lig. ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailboeken en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
WACHTINGDIENST: TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519 Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKDJA, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“ en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Oproep. — Opleiding tot Machinist. — Feuilleton. — De Volkenbond en de Ontwapening. — Een Interview over Atjeh. — Ingezonden. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literat.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 21 tot 28 Maart 1923.

noodig zijn om samenwerking tusschen de volken van het Koninkrijk der Nederlanden in Europa, Azië en Amerika te verkrijgen en het bewustzijn levendig te doen worden van onderlinge saamhoorigheid.

Door deze overwegingen geleid hebben ondergeteekenden zich aaneengesloten tot een voorloopig Indisch-Onderwijs-Comité, hetwelk zich ten doel stelt de verspreiding van kennis omtrent Oost- en West-Indië op de scholen in Nederland te bevorderen.

Naar het hun voorkomt is hierdoor een taak aangewezen tot vervulling, waaraan allen in Nederland, zonder onderscheid van godsdienstige of politieke richting, kunnen en ook behooren mede te werken.

Het Comité stelt zich voor, daartoe de medewerking in te roepen van reeds bestaande Instituten, Comité's en Vereenigingen, deze waar noodig te steunen, voorts daartoe bevoegde personen te verzoeken zich met de autoriteiten in verbinding te stellen, teneinde de noodige maatregelen voor de scholen te beramen.

Zij zijn overtuigd te zullen slagen, omdat zij rekenen op volledige medewerking van de autoriteiten, de betrokken Hoofden en Directie's, op alle in dit verband in aanmer-

EEN DATUM. 21 Maart 1900 werd „Het Koloniaal Weekblad“ opgericht.

king komende organisaties en vereenigingen, en niet in de minste plaats op de scholieren, wier belangstelling zal worden gewekt en behouden door zooveel mogelijk aanschouwelijk en populair onderwijs in de hogere klassen der Lagere Scholen, en door het houden van Lezingen, Causeriën, Cursussen enz. over Indië in den ruimsten zin des woords te geven, door lichtbeelden, films en ander demonstratiemateriaal verduidelijkt en aantrekkelijk gemaakt, ook bij het Voortgezet-, Middelbaar- en Gymnasiaal Onderwijs.

Maar vooral rekenen zij te slagen door hun overtuiging den steun van het geheele Nederlandsche Volk te verkrijgen.

En zij beginnen daarom iederen Nederlandschen man en iedere Nederlandsche vrouw, van welke maatschappelijke positie ook, die met hun streven in beginsel instemt, te verzoeken, hun daarbij daadwerkelijken steun te verleenen, door een adhaesie-betuiging aan den laatstondergeteekende te willen doen toekomen.

Het Voorloopig Indisch-Onderwijs-Comité.

F. van Peski, Algemeen Voorzitter van het Voorloopig Indisch-Onderwijs-Comité; Oud-Hoofdadministrator der Batjan-Archipel-Maatschappij; Lid van het Hoofdbestuur der Vereeniging: „Oost en West“. — Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteijn, Oud-Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. — Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. — Prof. Mr. Dr. G. W. J. Bruins, Hoogleraar aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool. — Prof. Mr. J. H. Carpentier Alting, Oud-Lid van den Raad van N.-I.; Voorzitter van het Comité „Nieuw Indië“; Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden. — Mgr. M. J. D. Claessens, Protonota-

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Fa B. SCHOEMAKER
WESTEINDE 29 DEN HAAG TEL. H. 3852
Engelsche Kleermakerij
... Bontwerkers ...
Complete Militaire Indische Uitrustingen

Voor de Tropen

is het beroemde merk

„His Master's Voice“

GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.

De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.

ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij

WILLEM SPRENGER

Agent der Gramophone Comp. Ltd.

PASSAGE 46 TEL. H. 3778

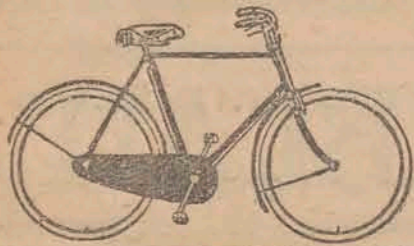
OPROEP.

Met is een feit, dat bij het overgrote deel van ons volk, belangstelling voor onze Indië zo goed als geheel ontbreekt en de doorsnee-Nederlander er nog een geheel onbekende voorstelling van heeft, dat volgens het eerste artikel onzer Grondwet, het Koninkrijk der Nederlanden het grondgebied van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao omvat.

Het trekt dan ook de aandacht, dat kennis van Oost- en West-Indië op het leerplan van de meeste onderwijsinrichtingen, in verhouding tot de beteekenis dier landen, nauwelijks te onderschikken plaats inneemt. Wij gelooven niet te veel te vragen, wanneer wij zeggen dat op de scholen in Indië en in de West meer kennis omtrent Nederland wordt veroverd dan hier te lande omtrent de streken in het over-

land. Het is niet te betreuren is, behoeft geen betoog. Kennis van de geschiedenis van ons volk is de noodzakelijke voorwaarde om den weg te vinden tot onderling begripen en waardeeren, welke zeer

CYCLE IMPORT Co. Goudriaankade 12 'S-GRAVENHAGE
Teleph. Haag 1770

Origineel Engelsche Rijwielen tot ongekend lage prijzen

Heeren f 70.- met kettingkast f 74.- Dames f 75.-

Alles geheel compleet met Tasch, Pomp, Sleutel, Oliekan, Bel en echte Engelsche Dunlopbanden
Er zijn goedkoopere rijwielen, MAAR GEEN BETERE!

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN

VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij

ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.

Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

Firma A. NIJLAND Almelo

FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UITRUSTINGEN
Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“

Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Naamlooze Vennootschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN

Eenig adres: **Koninginnegracht 1p.**

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

rius Apostolicus a. i. p.; Secretaris der „Indische Missie-
Vereeniging“. — H. Colijn, Oud-Minister van Oorlog; Lid
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. — Mr. K. F.
Creutzberg, Directeur van het Departement van Onderwijs
en Eeredienst in Nederlandsch-Indië. — E. van Deventer-
Maas, Bestuurslid van het Indisch Genootschap. — L. E.
Dom van Rombeek, Hoofdambtenaar aan het Departement
van Koloniën. — Ir. L. J. M. Feber, Lid van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal. — J. C. Fraenkel, Secretaris
der Hoofdreductie van „De Telegraaf“. — F. F. Frederiks,
Directeur van het Haagsch Bijkantoor van het Persbureau
„Aneta“. — B. J. Gerretson, Lid van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal; Lid van de Provinciale Staten van Zuid-
Holland. — Mr. J. Gerritzen, Oud-Directeur der Javasche
Bank; Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. —
Dr. J. W. Gunning, Zendingsdirecteur. — D. Hans, Voorzitter
der Nederlandsche Journalistenkring. — Prof. Dr. G. A. J.
Hazeu, Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden. —
M. A. van Heekeren, Redacteur van het „Algemeen Hand-
elsblad“. — Prof. Mr. J. E. Heeres, Oud-Lid van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal; Oud-Hoogleraar aan de Rijks-
universiteit te Leiden. — O. L. Helfrich, Oud-Gouverneur van
Curaçao. — A. W. F. Idenburg, Oud-Gouverneur van Sur-
iname; Oud-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië;
Oud-Minister van Koloniën; Lid van de Eerste Kamer der
Staten-Generaal. — P. J. de Kanter, Oud-Lid van de Twe-
de Kamer der Staten-Generaal; Voorzitter van het „Al-
gemeen Nederlandsch Verbond“. — J. S. C. Kasteleijn, Voor-
zitter van het Suriname-Studie-Syndicaat. — Prof. Dr. Ph.
Kohnstamm, President der „Maatschappij tot Nut van het
Algemeen“; Buitengewoon Hoogleraar aan de Gemeente
Universiteit te Amsterdam. — H. H. van Kol, Oud-Lid van
de Eerste Kamer der Staten-Generaal. — Johan Koning,
Journalist; Hoofdreducteur der „Hollandsche Revue“. —
Dr. J. C. Koningsberger, Oud-Directeur van 's Lands Plan-
tentuin te Buitenzorg; Oud-Voorzitter van den Volksraad
van Nederlandsch-Indië. — Mr. Dr. D. A. P. N. Koolen,
Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. —
H. H. Kuipers, Voorzitter der Nederlandsche R. K. Dagblad-
Directeuren Vereeniging; Directeur van de „Maashode“. —
F. van Lith S.J., Oud-Missionaris op Java; Gewezen-Lid
der Herzieningscommissie. — Dr. H. J. Lovink, Oud-Direc-
teur van het Departement van Landbouw in Nederlandsch-
Indië; Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. —
Prof. J. F. Niermeijer, Rector-Magnificus van de Rijksuni-
versiteit te Utrecht. — P. Oosterlee, Voorzitter van het
Hoofdbestuur der „Unie van Christelijke Onderwijzers en
Onderwijzeressen in Nederland en zijn Overzeesche Bezit-
tingen“. — G. J. W. Putman Cramer, Secretaris van den
Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië. — J. van Rij-
zewijk, Voorzitter van het R. K. Vakbureau; Lid van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal; Lid van den Gemeen-
teraad van Tilburg. — J. Schinkel van Dijk, Voorzitter van
de Vereeniging van Hoofden van Scholen in Nederland. —
Ir. Dr. Jos. Schmutzer, Oud-Lid van den Volksraad van

Nederlandsch-Indië. — Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Voor-
zitter van het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en
Volkenkunde van Nederlandsch-Indië; Hoogleraar aan de
Rijksuniversiteit te Leiden. — C. J. Snijders, Generaal l.d.;
Oud-Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht. — Dr. G.
Spoelder Jr., Rector van het Stedelijk Gymnasium te Haar-
lem; Voorzitter van het Genootschap van Leeraren aan Ne-
derlandse Gymnasia. — G. J. Staal, Oud-Gouverneur van
Suriname. — Dr. H. A. J. van Swaaij, Inspecteur van het
Middelbaar Onderwijs. — H. F. Tillema, Publicist; Oud-Lid
van den Gemeenteraad van Semarang. — J. B. Vesters,
Hoofdreducteur van „Het Huisgezin“; Voorzitter van de
Nederl. R. K. Journalisten Vereeniging. — Ch. A. Vliegenhart,
Voorzitter van de Vereeniging „De Nederlandsche Dagblad-
pers“. — Dr. C. J. Vinkesteyn, Inspecteur der Gymnasia. —
J. J. G. Baron van Voorst tot Voorst, Luitenant-Generaal
op n.a.; Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
— H. F. Wagenaar Reisinger, Directeur van het Week-
blad „Indië“. — P. J. Zuercher Jr., Journalist. — P. Zwa-
ser, Voorzitter van het Hoofdbestuur der „Unie van Christe-
lijke Onderwijzers en Onderwijzeressen in Nederland“. —
Kees R. van Hoek, Algemeen Secretaris van het Voorloopig
Indisch-Onderwijs-Comité, Nieuwe Binnenweg 63, Rotterdam.

21 Maart 1923.

Opleiding tot Machinist.

De Java-China-Japan lijn onderhoudt geregelde
diensten tusschen havens in Nederlandsch-Indië en
havens in China, Japan en aan de Pacifiekust van
Noord-Amerika, terwijl één of meer harer schepen
varen op lijnen tusschen Europa en andere werelddelen,
in charter bij de Vereenigde Nederlandsche
Scheepvaartmaatschappij te 's-Gravenhage.

De Java-China-Japan lijn stelt voor een beperkt
aantal jongelieden de gelegenheid open tot deelne-
ming aan hare opleiding tot machinist te Vlissingen.

Deze opleiding duurt 2 jaar en geschiedt op
kosten der Java-China-Japan lijn. De leerlingen ver-
binden zich na het behalen van het eindexamen
dezer opleiding, in dienst te treden bij de Java-
China-Japan lijn, daarbij de verplichting op zich
nemende deze maatschappij gedurende minstens 2
jaar te dienen als assistent of in hogere rangen.

De eerstvolgende cursus zal op 1 September a.s.
aanvangen.

Feuilleton.

Van Curaçao naar Venezuela.

(SEPTEMBER 1920).

(Vervolg.)

Weldra kwamen we nu aan het punt van den weg, waar
de bocht waarschijnlijk te gevaarlijk was, want vele weg-
werkers waren er bezig, zooals we op den heenweg gezien
hadden, door afgraving van den berg den weg te verbreed-
den. Was het, doordat de chauffeur, niettegenstaande alle
voorzichtigheid, toch nog te snel reed, of had de glibber-
igheid van den bodem schuld aan het geval we konden
het niet beoordeelen, doch zóóveel is zeker: juist in de
kromming stuurde de car recht op den afgrond aan, en
ware het geluk ons niet gunstig geweest, dat daar ter
plaats de bodem toevallig uit zand bestond — nederstor-
tingen van het uitgraven — waardoor het rechtervoorwiel
diep inzakte, de wagen hierdoor in zijn vaart gestuit werd
en wij gelegenheid hadden vliemensvlug het portier te ope-
nen en aan den anderen kant op den weg te springen, dan
waren we stellig niet aan een zeer ernstig ongeluk ont-
komen. Door een plotseling afschieten van dat wiel op een
keiharden rotswand had de wagen stellig moeten kantelen
en hadden we gewis geen gelegenheid gehad ons tijdig te
redden. De bestuurder, die evenals wij in minder dan geen
tijd op den weg stond, spoedde zich om de werklieden te
halen, die op eenigen afstand voor den regen schuilplaats
zochten, en die tien mannen, benevens de chauffeur, mijn
man en een medereiziger, die we onderweg hadden opge-
nomen, omdat zijn auto onderweg door de modder ver-
deren dienst geweigerd had — 't was een „Ford“, zooals

onze chauffeur op minachtenden toon had opgemerkt — trok-
ken gezamenlijk de auto, die scheef naar de diepte over-
helde, op den begaanen weg. Ik behoef wel niet te verzeke-
ren, dat ik de gevaarlijke plaats een flink eind achter me
liet, voor ik bereid was weder in te stappen.

Vrees voor meerdere accidenten deed me reikhalzend uit-
zien naar het eind van den tocht, of althans naar het
punt, waar we het gevaarlijke gebergte zouden hebben ver-
laten, en tē lang naar mijn zin zagen we nog maar steeds
het blauwe meer van Valencia, een bewijs, dat we nog lang
niet in de vlakte waren aangeland. Gelukkig kwamen we
om vijf uur zonder verder ongeval thuis, en ik kan me be-
gripen dat het „malissimo!“ van onzen chauffeur uit den
grond van zijn hart kwam, als antwoord op de vraag van
den portier en eenige bedienden, die ons bij de ingang van
het hotel opwachten en naar het verloop van onzen tocht
informeerden.

Dat wij niet erf fortuinlijk bij dit uitstapje zijn geweest.

laten, en tē lang naar mijn zin zagen we nog maar steeds
het blauwe meer van Valencia, een bewijs, dat we nog lang
niet in de vlakte waren aangeland. Gelukkig kwamen we
om vijf uur zonder verder ongeval thuis, en ik kan me be-
gripen dat het „malissimo!“ van onzen chauffeur uit den
grond van zijn hart kwam, als antwoord op de vraag van
den portier en eenige bedienden, die ons bij de ingang van
het hotel opwachten en naar het verloop van onzen tocht
informeerden.

Dat wij niet erf fortuinlijk bij dit uitstapje zijn geweest.

ERNEST CASSUTTO TANDARTS

(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)

Assistent: A. LATERMANN, Tandarts

Prins Mauritsplein 3

Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)

Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3

LAGE VASTE tarieven

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85
The Hague

Sport articles and clothing of
every description

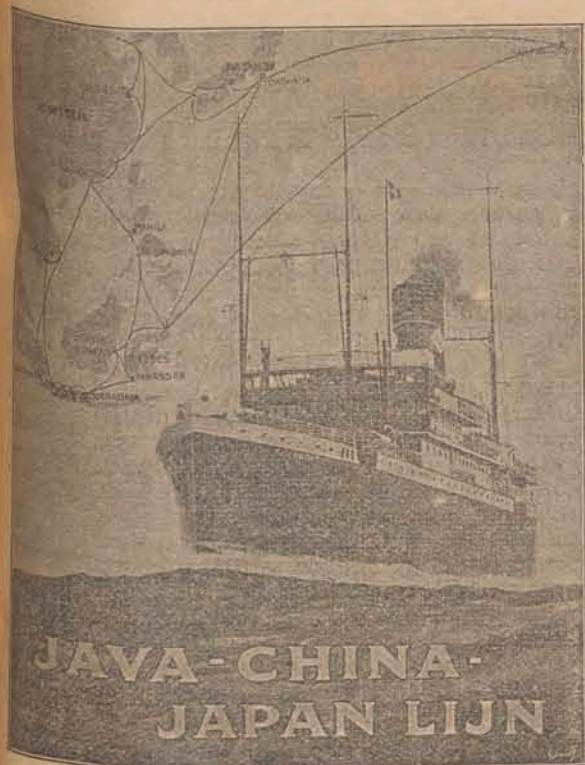
MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het **Kon. Staatsdiploma voor Machinisten**, tevens opleiding voor **Opzichter b. d. Staatsspoor in Ned.-Indië** met diploma der school, **akte Wiskunde en Machinetekenen** en **Opzichter van den Waterstaat**.

INTERNAAT EN EXTERNAAT
Vele referentiën — **Spoedige aanmelding**

DAG- EN AVONDLESSEN
Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

Voor plaatsing kunnen in aanmerking komen, zij die op dien datum in het bezit zullen zijn van het eindexamen of van het bewijs, dat zij van de 3de klasse naar de 4e klasse eener H.B.S. zijn overgegaan of van het eindexamen B. eener M.U.L.O.-school.
De Directie der Java-China-Japan lijn, Prins Hendrikade 34, Amsterdam, verstrekt op aanvraag gaarne nadere inlichtingen, welke ook te verkrijgen zijn bij de Vereeniging „Oost en West”, Kerkstraat 17, Den Haag.

Aanvragen tot plaatsing moeten vóór half Mei worden ingezonden aan bovengenoemd adres te Amsterdam.

Ik heb echter anderen niet af te schrikken hetzelfde te ondernemen, want er gaan dagelijks auto's dien weg over, en als Generaal Gomez in Maracay is, passeert hij hem meestal met zijn gevolg. Voor de doorgestane angsten heb ik de wonderschoone natuur ons ruimschoots beloofd en zou dit gedeelte van ons uitstapje niet gaarne hebben gemist. Ter wille van de waarheid moet ik er nog aan toevoegen, dat alleen ik werkelijk angst heb uitgestaan en dat mijn man met graagte dienzelfden tocht nog eens zou willen ondernemen. Doch mij zullen ze er niet gemakkelijk naar toe kunnen overhalen, hoewel ik tot nu toe nooit tot vreessachtige vrouwen behoord heb.
Wat, voor ik verder ga, zeker niet onvermeld mag worden gelaten: het „Hotel Maracay”, een nieuw, modern opgetrokken gebouw, eigendom van den Generaal, is het beste hotel dat we in Venezuela ontmoet hebben (nadien moet er in Caracas nog een goed hotel zijn bijgebouwd), en de fraaie afbeeldingen, die we er van hadden gezien vroeger, ik meen de „South American”, zijn volstrekt niet overdreven.
Dat een hoogstaand persoon als Generaal Gomez (toen „verkozen”, doch nu in werkelijkheid President van Venezuela) eigenaar is van een hotel, behoort zeker wel tot de eigenaardigheden van het land. De omstandigheid, dat er in een klein plaatsje als Maracay niet voldoende gasten was om de heeren uit 's Generaals omgeving te ontvangen, deed deze besluiten tot de oprichting van het hotel, zeker ook niet ten ongerieve van de vreemdelingen, die het land komen bezoeken. Een moeilijkheid is, dat er slechts Spaansch wordt gesproken, en dat de afzonderlijk slechts Spaansch doet zich bijna overal voor in Venezuela. De douane-kantoren b.v. is geen tolk aanwezig, terwijl men der ambtenaren een woord Engelsch sprak, en dat in het land, dat uit den aard der zaak door vele Noord-Amerikanen wordt bezocht. De komende tijden zullen hierin verbetering brengen. Land en volk hebben zich door voortdurende politieke onrust, die er steeds heerschte,

De Volkenbond en de ontwapening.

(Slot).

De vraag, wie als de aanvallende Staat in geval van het uitbreken van vijandelijkheden moet beschouwd worden, behandelt het vierde hoofdstuk. Art. 12 schrijft den Volkenbondsraad den plicht voor, binnen vier dagen, nadat een der verdragsluitende Staten hem zal hebben medegedeeld, dat hij in een gewapend conflict is geraakt, te beslissen welke der twee Staten de aanvaller was. Behoudens onvoorziene omstandigheden zal die Staat als aanvaller beschouwd worden, die het grondgebied van den anderen Staat zal hebben overschreden. De verdragsluitende partijen verbinden zich in art. 13 de Raadsbeslissing, wie de aanvaller is, te eerbiedigen en daaruit de noodige gevolgtrekkingen ten aanzien van den te verleenen bijstand te maken.

In het vijfde hoofdstuk wordt gesproken over de bepaalde maatregelen, die de verdragsluitende Staten tegen een Staat-aanvaller zullen moeten treffen. Niet alleen moeten zij hun aandeel dragen in handelingen ter verdediging der aangevallen partij, doch desnoods moeten zij tevens medewerken bij de uitvoering van offensieve maatregelen, die den aanvallenden Staat tot onderwerping moeten brengen. Een eerste obligatorische maatregel, die voor alle Staten terstond geldend is, is de volledige economische en financieele blokkade overeenkomstig art. 16 van het Volkenbondsverdrag. Afgezien van de bijzondere verplichtingen, die eene speciale militaire conventie, als in hoofdstuk II bedoeld, anderen Staten kan opleggen, zijn de verdragsluitende Staten voorts verplicht militairen bijstand op de volgende wijze te verleenen:

- a. zij moeten het algemeen militaire commando aanvaarden van den generalen staf van dien Staat, wien de Volkenbondsraad de taak toevertrouwt de te nemen militaire maatregelen tegen den aanvaller te organiseren;
- b. zij moeten ter beschikking van dien generalen staf stellen een overeen te komen gedeelte van hun vloot en van hunne lucht-strijdkrachten, en wel niet minder dan het éénvierde gedeelte daarvan;
- c. zij moeten aan dit gedeelte van hunne vloot en luchtvaartstrijdkrachten instructies geven over-

nog niet voldoende kunnen ontwikkelen en Venezuela werd tot nu toe weinig door toeristen bezocht, hoofdzakelijk slechts door zakenmensen. Meerdere bekendheid met het schoone land — alleen de beschreven kuststrook wordt voornamelijk door plezierreizigers bezocht, het z.g. „achterland” is door zijn ontoegankelijkheid betrekkelijk weinig bekend — en de zich steeds meer uitbreidende handel met andere werelddeelen zullen wel spoedig de behoefte doen gevoelen zich ook van andere talen dan het Spaansch alleen te kunnen bedienen. Fransch is de vreemde taal, die over het algemeen op de scholen in Venezuela nog het meest wordt geleerd, doch de menschen hebben weinig gelegenheid zich in die taal praktisch te bekwamen, zoodat mijn pogingen, om me bij verschillende Venezolanen door het Fransch verstaanbaar te maken, meestal schipbreuk leden.

Na twee dagen oponthoud in het vriendelijke Maracay vertrokken we ten laatste naar het einddoel van onze reis: de hoofdstad Caracás. Ons plan, het meer van Valencia over te steken, moesten we tot onze spijt laten varen, daar we vernamen, dat er slechts één boot is, die een week noodig heeft om de verschillende plaatsjes aan den oever aan te doen, en op die wijze zouden we teveel van onzen tijd missen. We namen dus „de” trein naar Caracás, d.i. om half één 's middags, met het vooruitzicht vijf uur later aldaar aan te komen. Een spoorboekje is in Venezuela niet noodig: van Valencia naar Caracás gaat dagelijks maar één trein. De spoorwegwagens op het traject Puerto Cabello—Caracás zijn zeer goed ingericht; een looppad in het midden, aan weerszijden banken voor één of twee personen, zoodat in Holland vele locaaltreinen zijn ingericht. Vervoerprijs over den geheelen afstand Puerto Cabello—Caracás 1e kl. (er zijn twee klassen slechts) is 45 bolivar.

Men had ons gezegd, dat de trein van Valencia tot de hoofdstad ongeveer honderd tunnels had te passeeren. Van Valencia tot Maracay waren we er, meen ik, slechts één doorgelopen, zoodat het grootste(1) genot ons nog te wachtte.

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN
Brandtstraat 2-6 Telefoon M. 1478
1e Van den Boschstraat Telefoon B. 178
DEN HAAG.

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamslagerij, annex Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek. (1862-1922).

**SPECIAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE**

V.S.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

BESCHIKBAAR.

**ARBEIDSBEURS VOOR
DEN OUD-IND. MILITAIR**

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

**SCHOOL
OF
ENGLISH**

Geleenstraat 118
Weteringkade
DEN HAAG

UITSLUITEND
PRIVAAT
ONDERRICHT
IN DE
ENGLISH
TAAL

BERGERS-
LEERAARS
UIT
ENGLAND
DIE OOK
NEDERLANDSCH
SPREKEN

Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co
 VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
 TEL. SCH. 1198.

Anfa Zijspanwagens
 Ace- en
 :: Indian-Motoren ::

Zeer billijk tarief

Speciale Aanbieding

van diverse

Eiken Slaapkamer-Ameublementen

BESTAANDE UIT:

2 en 3 deurs SPIEGELKASTEN, WASCHMODE

met marmel blad en spiegel, Lits-Jumeaux, twee nachtkastjes, tafel en twee stoelen

f 475.-

Twee pers. mass. eiken LEDIKANT f 42.-
 Kapokmatrassen, kw. J. Faber, gew. 10 Kilo f 55.-

WYTENBURG-MOLL

Adelheidstraat 60

Telefoon B. 974 Behangerij en Stoffeenderij

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE

Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM

Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

eenkomstig de wenschen van den generalen staf van den aangevallen Staat, zoolang de Volkenbondsraad nog geene beslissing heeft genomen over het sub a. bedoelde militaire commando;

d. zij moeten verdere militaire hulp, ook van de strijdmacht te land, verlenen, indien de Volkenbondsraad eene daartoe strekkende uitnodiging tot hen richt. Iedere Staat, van wien zoodanige verdere militaire hulp wordt verlangd, zal dan in den Volkenbondsraad zitting nemen. Art. 17 bevat dan de belangrijke beperking, dat een niet-Europeesche Staat door deze bepalingen niet gedwongen kan worden militairen bijstand in Europa te verlenen en omgekeerd, behalve met betrekking tot het ter beschikking stellen van een gedeelte zijner vloot.

Het zesde hoofdstuk begint met eene bepaling over de verdeling der kosten van militaire handelingen, overeenkomstig dit verdrag ondernomen. De kosten worden door den aanvallenden Staat gedragen en desnoods de verdragsluitende partijen, in eene verhouding, als door eene onpartijdige commissie door den Volkenbondsraad benoemd, of door het Internationaal Gerechtshof zal worden vastgesteld.

Voegen wij daaraan nog toe, dat in art. 19 bepaald wordt, dat alle Staten, die lid van den Volkenbond zijn, alsmede de Amerikaansche Unie, Duitschland en Rusland te allen tijde het recht zullen hebben tot dit verdrag toe te treden, terwijl de mogelijkheid ook bestaat om slechts tot een gedeelte van het verdrag toe te treden, met dien verstande echter dat geene toetreding zal worden aanvaard, tenzij de betrokken Staat zijne strijdkrachten beperkt heeft overeenkomstig de voorschriften van het verdrag of bereid is zulks te doen. Het slotartikel eindelijk bepaalt, dat de inwerkingtreding van het verdrag geschiedt wat Europa betreft, indien het geratificeerd is door vier van de vijf groote Europeesche Mogendheden (Engeland, Frankrijk, Italië, Duitschland en Rusland); wat Amerika betreft, slechts na ratificatie door de Verenigde Staten en één anderen Staat; wat Azië betreft slechts na ratificatie door Japan en één anderen Staat.

De discussiën in de gemengde militaire commissie zijn, gelijk te verwachten viel, langdurig en vrij bewogen geweest. Dat zij niet openbaar zijn geweest, is niet de schuld van Cecil, die de open-

baarheid heeft willen voorstellen, maar daarin belemmerd werd door den president, den Franschen gedelegeerde Viviani, die tegenover dit voorstel van Cecil de voorzittersquaestie stelde. Bij Viviani was een geheel andere mentaliteit merkbaar dan bij de Jouvencel in de laatste algemeene vergadering; hij trachtte door spottend sarcasme min of meer de denkbeelden van Cecil eene cervolle begraving te bezorgen. Het is dan ook slechts met groote moeite gelukt om te komen tot de vorming van eene sub-commissie, die tot taak heeft gekregen om over de voorstellen van Cecil aan de geheele commissie een rapport uit te brengen, dat uiterlijk 1 Mei moet zijn ingediend; kan het zijn, na kennisgeving van het rapport, dat aan de permanente militaire commissie is gevraagd; is dit echter niet tijdig gereed, dan zonder zoodanige kennisgeving. Het voorstel van Viviani strekte in de richting om slechts de meening van de permanente militaire commissie te vragen, en men behoeft op de technische gronden, die dan vooral zouden hebben gegolden, niet te vragen wat dan het lot van dit voorstel zou zijn geweest. Aanvankelijk werd de sub-commissie samengesteld uit een drietal deskundigen, vermeerderd met twee burgerlijke leden; den laatsten dag is aan de subcommissie nog een derde afgevaardigde, die voor de werknemers in het Arbeidsbureau zitting hebben in deze commissie, toegevoegd. Men weet, dat de werkgevers in het Arbeidsbureau het standpunt innemen, dat aan het verzoek der gemengde militaire commissie om medewerking te verlenen, niet kon worden voldaan op grond van de bepalingen van Versailles zelf, die h.i. de taak van het Arbeidsbureau beperken. Voorloopig dient nu te worden afgewacht wat zoowel de permanente militaire commissie over de technische mogelijkheid van de voorstellen van Lord Robert Cecil zal zeggen, als wat voor deze sub-commissie aan de geheele gemengde commissie zal worden gerapporteerd. Een en ander zal aan het oordeel van de vierde algemeene vergadering van den Volkenbond worden onderworpen, naar welke beslissingen zeker alleen uit dezen hoofde reeds met belangstelling dient te worden uitgezien.

Er zijn enkele vraagstukken, die met het algemeen bewapeningsvraagstuk ten nauwste samenhangen, welke eveneens door de gemengde commissie zijn onderzocht. Deze betreffen in de eerste

ten stond. Voor de waarheid van de aanwezigheid van zoo'n groot aantal tunnels durf ik niet instaan, daar ik vergeten heb ze alle te tellen, doch zeker is, dat ik het nummer 62 gezien heb, en de gelukkig niet zeer lange tunnels in opeenvolging genummerd zijn. De eerste, tevens de langste, bevindt zich vlak bij het hoofdstation in Carácas. Daar de locomotieven in deze wondrijke streken hoofdzakelijk met hout gestookt worden, laten ze in de tunnels een verstikkende rook achter, waar men eerst langzamerhand wat aan gaat wennen. Den eersten tijd echter beneemt hij u geheel den adem. Maar voor dit ongerief wordt men ruimschoots beloond door het prachtige natuurschoon, dat het trotsche berglandschap te aanschouwen geeft. Langs diepe ravijnen en over ontelbare bruggen gaat men met vele wendingen steeds hooger en hooger, maar aldoor genietend van den grooten rijkdom aan boomen en planten en bloemen. Soms heel in de diepte aan een kronkelend riviertje een dorpje, waarvan de huizen wel poppenspeelgoed gelijken, en langs de spoorbaan hier en daar een miniatuur-stationnetje, waar ververschingen zijn te bekomen. Los Teques, een uur sporens nog van Carácas verwijderd, is een van de eerste grotere plaatsen, die men vanaf Maracay aandoet, en de trein staat er geruimen tijd stil, wat u gelegenheid geeft de gezellige drukte op het perron gade te slaan, waar tal van jongedames en meisjes in kleurige, moderne, soms zeer aardige toiletjes als soort van attractie den komenden trein staan op te wachten. De Venezolaansche dames houden er van goed gekleed te gaan en bij voorkeur kiezen ze voor schoenwerk en toilet de Fransche mode; het Amerikaansche schijnt hen niet zeer aan te trekken.

Los Teques is een pension-plaatsje, waar vele Venezolanen hunne vakantie gaan doorbrengen en ook wel longlijders herstel van gezondheid komen zoeken in de heerlijke, frische berglucht. De Directeur van de Spoorwegmaatschappij heeft vlak langs den spoorweg, tegen de helling der bergen, een groot, prachtig park laten aanleggen,

waardoor talrijke banken en hutjes en prieeltjes den velen wandelaars volop gelegenheid gegeven wordt van het bekoorlijke landschap te genieten. Toen wij dan ook later van uit Carácas er een dag gingen doorbrengen, brachten we de aangenaamste indrukken er van mede.

Precies op tijd kwam onze trein ter bestemde plaats aan. Het station in Venezuela's hoofdstad biedt denzelfden aanblik als een Europeesch station bij aankomst der treinen: geloof van „wikkielen", die u uw bagage trachten in ont nemen en op het ruime plein voor het onaanzienlijke stations-gebouw, dat aan den voet der bergen is gelegen, vele auto's en kleine, nette open rijd tuigen, met twee paarden gespannen, waarvan de bestuurders elkaar een vrachje zoeken afhandig te maken.

Voor het in deze dure tijden en in dit dure land toch zeker niet zeer hooge bedrag van vier bolivar, in plaats van drie, omdat we volgens den koetsier een „luxe" wagen hadden, werden we naar het pension gebracht, ons in Curaçao gerecommandeerd. De hotels zijn, volgens het getuigenis van verscheidene personen, er minder aanbevelenswaardig. Zooals reeds gezegd, moet er later een zeer goed, modern hotel zijn bijgebouwd, maar peperduur!

Gelukkig kwamen ook onze koffers kort na ons aan, zodat we ons, verlangend als we waren ons van al het stof en vuil van de reis te ontdoen, konden verfrissen en ons van andere kleeding konden voorzien. Na het avondmaal nog even de stad in en ter bevevaart naar „La India", een soort van Hollandsche lunchroom, maar niet zoo groot en ook minder modern, waarvan we de heerlijkheden hadden hooren roemen en de verzamelaars van het uitgaande publiek in Carácas. Gezellige café's en restaurants, zoals men die in de groote steden in Holland en in Brussel en Parijs vindt, zoekt men tevergeefs. En daarna begaven we ons vroegtijdig ter ruste, om den volgenden morgen verkwikt aan onze omzwervingen in stad en omgeving te kunnen beginnen. (Wordt vervolgd.)

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

Stoom-, Wasch- en Strijkrichting
G. PIERIK-VAN DER DRIFT
 Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
 DEN HAAG
Chem. Wasscherij en Stoomerij

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

plaats de z.g. particuliere fabricage van wapentuig, de vraag of het gewenscht is dat deze particuliere fabricage, als vóór den oorlog van de Krupp's, als nu nog van de Armstrong's, de Creuzot's e. d. dient te worden toegelaten. De diepere grond voor deze vraag is te vinden in de veronderstelling, dat de oorlogsfabrikanten niet onschuldig mogen worden geacht aan tendentieuze berichten, die in vredes-tijd zoo nu en dan de ronde doen en die leiden tot een gespannen stemming, waarin het uitbreken van den oorlog maar al te gemakkelijk is. Men zal zich wellicht herinneren, dat in de oorlogsjaren eene der studiecommissiën van den Nederlandschen Anti-Oorlogs-Raad ook aan deze vraag aandacht schonk; de conclusiën van deze commissie leidden niet geheel in de richting van verbieden der particuliere wapenfabricage, omdat men, vooral voor een land, in Staatsfabricage even groote bezwaren aanwezig oordeelde; bezwaren, die zich vooral zouden doen gevoelen, wanneer men tot beperking van de wapenfabricage wilde overgaan. De gemengde militaire commissie heeft nu een sub-commissie opgedragen om over dit onderzoek uitvoerig te rapporteren en heeft tevoren aan het rapport dezer commissie de grootst mogelijke publiciteit toegezegd. Te St. Germain werd in 1919, gelijktijdig met het vredesverdrag der Geallieerden met Oostenrijk, een overeenkomst aangegaan betreffende den handel in wapenen; Amerika is daartoe nog steeds niet toegetreden op grond van technische bezwaren, die daartegen zouden bestaan; aan Amerika is nu verzoekt om deze bezwaren in concreten vorm mede te deelen, teneinde daaraan te kunnen tegemoet komen.

Reeds in de tweede algemeene vergadering van 1921 werd aan de gemengde militaire commissie opgedragen om statistische cijfers ten aanzien van de toeneming of afname der wapeningen in de jaren na den oorlog te verzamelen. Een eerste publicatie van de commissie op dit gebied zag enkele maanden vóór het beëindigen der derde algemeene vergadering in September 1922 het licht; de daargestrokken conclusies waren ietwat verbazingwekkend, wanneer men niet tevoren rekening hield met het feit, dat op bijna alle Staatsbudgetten de kosten voor staatsleeningen dusdanig zijn gestegen, dat het percentage der oorlogskosten op geheel het budget wel overal moest verminderen. Dit is natuurlijk een gevolg van het feit, dat van de gesloten leeningen niet het bedrag specifiek is vast te stellen, dat tot de militaire uitgaven behoort. De commissie zal hare statistische onderzoeken in tusschen voortzetten; gedetailleerde gegevens zijn gevraagd met betrekking tot de koloniale budgetten. Voorts is aan het secretariaat opgedragen gegevens te verzamelen, om een overzicht te maken van de antwoorden van de verschillende Staten op de door de commissie voorgelegde vraag, of het in verband met hunne nationale zekerheid mogelijk zou zijn om te komen tot eene uitwisseling van militaire-maritieme mededeelingen en tot eene vermindering van de maritieme wapeningen in het bijzonder. Het behoeft geen betoog, dat de uitwisseling der wederzijdsche militaire gegevens, die nu in de bekende onderhandelingen, door Lord Haldane in 1912 te Berlijn gevoerd over een stilstand in den Duitsch-Engelschen vlootbouw, eene voorwaarde van belang zou zijn om het bestaande wantrouwen zoo niet weg te nemen, dan toch te verminderen.

De zitting dezer gemengde wapeningscommissie, die ten slotte kennis nam van de overigens ietwat fictieve resultaten bereikt door de ontwapeningsconferentie te Moscou, door de Russische Sovjet-Regering bijeengeroepen, en van de opvattingen der Pan-Amerikaansche Conferentie, die in deze maand te Santiago zal bijeenkomen — zij is niet van belang ontbloot te achten. Minder van belang is de voorloopig bereikte resultaten, hoewel daarvan een geest spreekt, dien wij in het probleem van beperking der wapeningen niet gewoon zijn te treffen. Maar vooral, omdat daaruit, eigen-

lijk voor het eerst tijdens het bestaan van den Volkenbond, duidelijk blijkt, dat de studie van het wapeningsvraagstuk permanent ter hand is genomen. Gelijktijdig wij in den aanvang zeiden, was de bespreking ter conferenties te 's-Gravenhage in 1899 en 1907 eene min of meer toevallige; die besprekingen waarborgden in elk geval geene voortzetting van de studie van het vraagstuk, te eeniger tijd leidende tot eene oplossing. De besprekingen, gelijk deze over hetzelfde vraagstuk te Genève worden gehouden, beginnen langzaam maar niettemin zeker dezen waarborg te verschaffen. Of reeds de aanstaande algemeene vergadering er in zal slagen de zoo moeilijke oplossing te vinden, is hoogst twijfelachtig. Men houde rekening met het feit alleen reeds, dat de toestand van overdreven wapeningen voortvloeit uit den geest van wantrouwen, zorgvuldig aangekweekt door geheel het tijdperk van dusgenaamden gewapenden vrede, dat na den oorlog van 1870 over Europa is gekomen. Men houde voorts rekening met de tal van militaire, maritieme, financiële, economische, ja zelfs sociale vragen, die in dit verwikkelde probleem liggen opgesloten. Tot dusverre stond men, ter bereiking van eenig doel, tegenover niet veel meer dan ietwat fantastische plannen, afkomstig van goedwillenden, maar die niet voldoende met de realiteit en met den te overwinnen tegenstand rekening hielden. Tevoren ook liet met de bespreking van het ontwapeningsprobleem te veel over aan het uitsluitend inzicht van de militaire deskundigen, ten aanzien waarvan men vergat wat Bertha Von Suttner reeds in haar Dagboek van 's-Gravenhage van 1899 neerschreef: Als ik de wenschelijkheid gevoel om het dragen van schoenen af te schaffen, laat ik niet eene élite van schoenmakers bijeenkomen om daarover eene beslissing te nemen! Dank zij de voorstellen van Lord Robert Cecil, dank zij de instemming daarmede in elk geval in beginsel getoond, heeft men nu gekregen eene bepaalde richting, waarin systematisch kan worden voortgewerkt. In welk tempo en in welken tijd deze richting de oplossing zal brengen, hangt af van de energie en het doorzettingsvermogen van degenen, die invloed op de beslissingen hebben; dat langs dezen weg in elk geval de mogelijkheid eener oplossing voor oogen staat, valt moeilijk meer te ontkennen.

Daarom verdient de werkzaamheid op dit gebied van den Volkenbond en van zijne, wel eens spotfend als te talrijk aangeziene commissiën, meer belangstelling dan zij tot dusver heeft mogen verwerven!

Een Interview over Atjeh.

In „Het Vaderland“ van 20 Dec. lezen wij o.a.: „Iemand, die zich een Atjeh-kenner teekent, zendt ons een groot stuk naar aanleiding van een interview van gouverneur van Sluys over Atjeh (zie ook Kol. Weekblad van 22 Febr. j.l., overgenomen uit „Sumatra-Post“). — Red. Comm.), waaruit wij overnemen: „Aan de hand van hémst interview willen wij trachten de verkeerde voorstellingen, door den verslaggever van het Bat. Nwsbl. gepubliceerd, zooveel mogelijk te ontzenuwen: „De oorzaak van de moorden op Europeanen in Atjeh“, zou de Gouverneur van Sluys gezegd hebben, „ligt in de mentaliteit der Atjeh-bevolking. Alles wat in Atjeh op twee beenen loopt, haat den Europeanen! Die haat — behoeft het nog gezegd? — is heriditair!“

Als dat waar is, zouden wij het Ned.-Ind. Gouvernement den goeden raad willen geven, zelfs nu, na een vijftigjarig verblijf in Atjeh, met al de zware offers, door ons reeds gebracht, dat gewest zoo spoedig mogelijk te verlaten. Gelukkig echter, dat er nog wel Nederlanders te vinden zijn, die Atjeh van nabij goed kennen, en die niet de zienswijze deelen, welke door den verslaggever van het Bat. Nwsbl. aan den heer Van Sluys wordt toegedicht. „Ik zal hier slechts mededeelen, wat ik persoonlijk ondervonden heb van enkele bekende kafirhaters, zoewel vrouwelijke als mannelijke, hetgeen ook in de journaals in het Archief van Atjeh gecontroleerd zou kunnen worden, en waaruit men zelf dan kan concluderen, hoever wel die haat zich uitstrekt.

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter
Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

INDIË

Complete Uitrustingen naar Maat

Onze Indische ervaringen garandeeren U Indische modellen.

Witte Pakken van f 12.50

De goederen door ons geleverd worden voor de bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoodat wij krimp vrij garandeeren

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT

G. J. HOFSTEE - ROTTERDAM

DELFTSCHEPOORTPLEIN 5

Vakkundige Bediening.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

P. VERSCHRAGEN KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSche STOFFEN

LEVERT TEVENS
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. N. 343

Piano's

Orgels

G. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamersstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

WARNOUIS
GRAVENSTR. 1. TEGENOVER DE
BONNETERIE

Ondergoederen
Sportcostuums
Regenjassen

voor
Dames & Heeren

PAANAKKER'S
SCHOENMAGAZIJN
Zoutmanstraat 43
DEN HAAG

verkoopt de **hoogste** kwaliteit aan
de **laagste** prijzen. s

VAN MARLE & BIGNELL
's-GRAVENHAGE :: LANGE VOORHOUT 58

HEDEN VEILING
HALF ELF PRECIES

van een zeer fraaie collectie ongelimiteerde

OOSTERSCHE TAPIJTEN
KLEEDJES, LOOPERS en KUSSENS s

BESCHIKBAAR.

INSTITUUT PONT
HAAG, Laan van Meerdervoort 190.
ROTTERDAM, Kruiskade 128 - LEIDEN, N. Rijn 28

HANDELSSCHOOL:
STENOGRAFIE PONT, meest verbreid, kort,
MACHINESCHRIJVEN (duidelijk)
BOEKHOUDEN, HANDELSREKENEN, ENZ.

TALENSCHOOL:
GRAMMATICA, LITTERATUUR, HANDELS CORR.
CONVERSATIE

PONT-DIPLOMA BAANT U DEN WEG
Bovenstaande opleiding ook **SCHRIFTELIJK**,
door **NEDERLAND** en **INDIË**

Centr. Bur. INST. PONT, de Ruijterstr. 48, HAAG

GEOPEND:
RESTAURANT „KUMMER”
Juliana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339
BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van
verschillende schotels.
ZALEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen
uiterst concurrerende prijzen.
APARTE ZAAL VOOR DAMES

De oude moeder van Panglima Pólém, kort na haar arrestatie in Tangséh door den toenmaligen majoor van der Maaten, deelde mij o.a. heel vertrouwelijk mede: „Indien ik, vóór mijn arrestatie, te vluchten had langs twee wegen, waarvan één bezet was door een tijger en de andere door de Keumpenic, dan zou ik me geen oogenblik behoeven te bedenken welken weg te zullen inslaan, omdat ik in een tijger toen meer vertrouwen stelde.” Van haar werd ook gezegd, dat zoolang zij nog leefde, haar zoon, Panglima Pólém, zich nooit zou onderwerpen aan ons gezag. Gok bij die vrouw genoot ik eertijds het volste vertrouwen en was er geen spoor meer van haat bij te bespeuren. Voornamelijk door haar medewerking onderwierp haar z.g. onverzoonlijke zoon zich, door hem te doen weten, dat de zoo gehate kafirs toch niet zoo kwaad waren, als zij te voren wel werden afgeschilderd.

Van onze z.g. onverzoonlijkste vijanden heb ik na hun arrestatie of onderwerping juist de meest mogelijke vriendschap ondervonden. Door hun niet genoeg te waardeeren medewerking en toewijding is het o.a. mij mogen gelukken een onnoemlijk aantal z.g. onverzoonlijke verzetslieden in Meulobóh, Panga, Tapa-Toean en Singkel tot onderwerping te brengen. T. Bén Blang Pidië vergezelde o.a. mij alleen bij een hoogst gevaarvolle onderneming. Bij die gelegenheid gaf hij mij zulke groote blijken van trouw, vriendschap en ridderlijkheid, dat ik er innig door getroffen werd. Hoe moet men het te wapen loopen van duizenden Atjehers in het Tapa-Toeansche om mij te wreken, wel qualificeeren, toen zij hoorden, dat ik in Meulabóh bij een poging om met T. Bén Blang Pidië de vijandelijke hoofden aldaar tot onderwerping te brengen, z.g. gesneuveld zou zijn!

Toen in 1914 de groote oorlog uitbrak en er veel kans bestond dat wij daarin betrokken zouden worden, boden enkele oelëebalangs uit Pidië zich aan, om zoo gewenscht met 20.000 strijders aan onze zijde te vechten. Wapens behoeften wij desnoods hun niet te verstrekken; die zouden zij zelf wel door gliwangaanvallen van den vijand trachten te veroveren, zooals zij dit indertijd bij ons gedaan hebben.

Degenen, die zich de moeite willen getroosten de archieven in Atjéh na te snuffelen, zullen al de bovenbeschreven feiten daarin kunnen terugvinden, en zij zullen dan ook tot de overtuiging komen, dat de haat bij den Atjeher tegen het blanke ras niet zoo diep zit en dat hij ridderlijkheid van onzen kant evengoed weet te reciproceren. De haat tegen den overheerscher is in het algemeen bij den Atjeher zeker niet grooter dan bij de overige inboorlingen van onzen Archipel.

Atjéh-kenner bespreekt dan de oorzaken van vele moord-aanslagen en zegt:

Wordt na een aanslag door het bestuur een onderzoek ingesteld naar de indenniteit van den aanrander, zoo luidt het eerste antwoord steeds, dat de aanrander een krankzinnige is geweest. Vandaar misschien, dat de heer van Slnys zou gezegd hebben, dat men wel eens op railleerende wijze zich uitgelaten heeft: „Als er in Atjéh een moord gepleegd wordt, is de dader altijd gek!”

Indien iedere Atjeher zoo fel gebeten is op al wat Europeaan mag heeten, zou hij zijn krankzinnigen niet aan ketenen vastleggen.

Ik zal de laatste wezen om te beweren, dat een krankzinnigengesticht in de gewesten van Atjéh een luxe zou wezen, daar ik ruim acht jaren geleden een voorstel indiende om uit de gezamenlijke landschapskassen een eenvoudig krankzinnigengesticht te bouwen. Niet zoozeer achtte ik dit noodig voor het buitengewoon groot aantal krankzinnigen, dan wel om een verandering te brengen in de onmenselijke wijze, waarop de Atjeher zijn krankzinnigen behandelt. Niet alleen aan kettingen worden zij vastgelegd, doch ook in Middeleeuwsche houten blokken. Mijn voorstel werd bij den toenmaligen gouverneur Swart in behandeling genomen. Na gehouden onderzoek is toch gebleken, dat van tal ter observatie opgezonden verdachte gevallen van krankzinnigheid, zelfs na maanden nog niet vastgesteld kon worden, of die lieden wel krankzinnig waren om tot opsluiting in een gesticht te kunnen overgaan. De werkelijke gevallen van krankzinnigheid konden toen in een der gestichten op Java behandeld worden.

Ingezonden.

Een waarschuwing aan Verlofgangers.

Zeer geachte Redactie,

Van een mijner kennissen, Mr. Dr..... te Weltevreden, ontving ik een alledroevigst verhaal van zijn wedervaren. Hij had vóór zijn verlof een zeer goede positie op de Secretarie en werd, korten tijd in Holland zijnde, door Koloniën aangezoekt voor een belangrijke betrekking te.....

American Hotel - Amsterdam
Hotel en Café-Restaurant le Rang. 181

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafráichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Tot groote tevredenheid van zijn chefs is hij gedurende het te voren bepaalde tijdperk (loopende over eenige jaren) werkzaam geweest en weer beschikbaar komende, kon hij eischen in een gelijksoortige positie in Indië te worden teruggeplaatst. Toen hem dit dan ook in uitzicht gesteld werd, vertrok hij, welgemoed, met zijn gezin naar Indië terug, maar werd op wachtgeld gesteld en de in uitzicht gestelde betrekking werd na twee maanden wachten aan hem ander gegeven.

Niemand komt met „een kous” van verlof terug, dat weten wijzelf en ook het Gouvernement veel te goed en door den Mr. Dr. en zijn gezin werd, gedurende 6 maanden langzamerhand diepe armoede geleden in de bijgehouden van een 3e rangs hotelletje, waar geen ambtenaar van eenige standing, in gewone omstandigheden, zijn vrouw zou gebracht hebben.

Solliciteeren naar alles, wat maar eenigszins het ontbrekende aan het wachtgeld, voor een behoorlijk onderdak kon aanvullen, het gaf allemaats niets. Toen werden er, einde raad, besprekingen gehouden om in een Indo-Indo commensalenhuis te beginnen..... een Mr. Dr. met een zeer heeshaafde vrouw een commensalenhuis!!

Ik noem het openlijk een schande, dat het Gouvernement het bij zijn ambtenaren zóóver laat komen, vooral al iemand, die met beloften naar Indië ging en voorzien van zeer goede aanbevelingen van zijn vorige chefs.

Het slot was verblijdend; hij bekleedt nu een prachtige positie in het particuliere, maar ik kon niet nalaten te verstaande ter kennis te brengen van de vele verlofgangers, opdat zij zich dit in herinnering kunnen brengen, ook zij zich met beloften laten paaien.

Met dank voor de opname,

Hoogachtend,

J. KOUWENAAZ,
Oud-Kapitein der Inf. O.-I.

Amsterdam, 26 Maart 1923.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Politieke Economische Bond.

De heer Kiës deelde aan een *Aneita*-vertegenwoordiger nog het volgende mede betreffende zijn propagandareis over Java:

Het doel van den tocht was de afdelingen in de lichten over den huidige politieke toestand. De heer Engelenberg, de voorzitter van den P. E. B., was verhinderd de reis mede te maken.

Het hoofdbestuur wenschte, dat ook de afdelingen ernstige aandacht zouden schenken aan hetgeen zich momenteel in Indië aan het ontwikkelen is. Naar de meening van het hoofdbestuur tocht is nu gaande een herhaling van hetgeen eind 1918 te zien heeft gegeven, n.l. het drijven van onverantwoordelijke leiders, die pogen bij de groote, nog onontwikkelde massa denkbeelden ingang te doen vinden, waarvoor die massa nog niet rijp is.

Een gevolg van dit drijven zal zijn: het ontstaan van onrust en onevenwichtigheid in de maatschappelijke verhoudingen, mitsgaders een atmosfeer, waarin de juiste, geleidelijke gang van de evolutie niet tot zijn recht kan komen.

’t Is tegen dat onverantwoordelijk drijven, als gevolg waarvan ongelukken niet kunnen uitblijven, dat de P. E. B. evenals destijds, krachtig front wil maken en enerzijds bij de Regeering wil aandringen op het nemen van krachtige maatregelen voor de evolutie, maar tegen de verspreiding van verkeerde denkbeelden, anderzijds achter de Regeering wil staan, bij het nemen dier maatregelen.

Wij zijn voornemens onze actie thans geregeld voort te zetten, vooral ook met het oog op de a.s. nieuwe verkiezingen voor den Volksraad.

Verder deelde de heer Kiës o.m. nog mede, dat zijn reis naar Bandoeng, Solo, Semarang, Tegel, Soerabaja en Malang reeds tot gevolg gehad heeft, dat de afdelingsbesturen en in sommige afdelingen ook reeds het publiek, tot een juister inzicht zijn gekomen van den huidige politieke toestand. Opnieuw ontwaakte het besef, dat de rustig arbeidende en goedwillende burgers, zoo blank als bruin, eendrachtig moeten samen werken.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCHER KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTAFEL
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming.

DEN HAAG.

TE HUUR van eigenaar, omstreeks 1 Juni, NET GEMEUBILEERD HUIS Stadhoudersplein, mooien stand, bij 5 tramlijnen. 10 Kamers, Badkamer met vaste Waschtafel, v. a. Tuin, Gas, Electr., Telef. f 250.— p. maand. Br. onder No. 164L, bur. v. d. bl., Nobelstr. 20.

Stemmingmakerij.

De Loc. van 10 Febr. betoogt dat op onverantwoordelijke wijze het deel der Europeesche pers, dat achter het hoofdbestuur van den P. E. B. aanloopt, bezig is onder het publiek een stemming van onrust te kweken en de Regeering op te jagen tot machtsvertoon.

Het blad zegt o.m.: In het interview, dat een Aneta-vertegenwoordiger thans weder had met den heer Kiës, vinden wij bevestigd datgene wat wij schreven en wat verschillende bladen bestreden, dat de thans ingezette actie vooral wordt gevoerd met het oog op de verkiezingen voor den Volksraad. Het is louter stemmingmakerij, berekend om den P. E. B. een aanzienlijke meerderheid in den Volksraad te verzekeren, en men vindt daarbij elander kunstmatig op om in elke oneffenheid in het oppervlak der Indische maatschappij de aankondiging van een revolutie te willen zien.

De Preanger Bode herkent revolutionnaire bedoelingen in een tamme theosofisch-vegetarische vereeniging. De Indische Post vraagt aan den Gouverneur-generaal een „daad“, en dat is de onverwijde toepassing van de exorbitante rechten op de Indische revolutionairen, die nog steeds door de Regeering, en velen met haar, worden beschouwd als de lichters der veiligheidsklep, waaruit de niet bestaande kokende elementen, die onder het volk gisten, moeten ontsnappen.

In dergelijke taal vervallen thans verscheidene Indische journalisten onder de suggestie van den heer Kiës, die nog altijd heeft nagelaten te doen bekend maken welke ontstellende dingen hij op zijn propagandareis aan den hoofdredacteur der Preanger Bode en anderen in besloten samenkomsten toch wel heeft medegedeeld; dingen, die een anders nog al behoedzaam man als den hoofdredacteur van het Soer. Hbl. nà de erkenning: „waakzaam is de Regeering, dat weten wij“, doen neerschrijven:

„Maar waakzaamheid alleen keert den geest van verderf, die overal doordringt en die ten slotte den alles verdelgenden bandjir zal scheppen.

„Geen slapheid, geen halfheid! Bescherm, Regeering, de lander, de volkeren, den arbeid en de beschaving, tot welke taak gij zijt geroepen. Er is gevaar bij talmen.“

Voor zoover er pogingen worden gedaan om argumenten aan te voeren ten bewijze hoezeer de Indische atmosfeer met revolutie-electriciteit is geladen, wordt er gewezen op verschijnselen, welke ook zonder revolutiespoken alleszins verklaarbaar zijn, of zich in haar karakter niet onderscheiden van de verschijnselen, welke men heeft kunnen opmerken van den dag af, dat ook het Oosten „ontwaakte“, nu alweder een jaar of twaalf geleden. De beroering b.v., welke de vermindering van den duurtetoelag ook in de Inlandsche ambtenaarswereld heeft teweeggebracht, is verklaarbaar, wanneer men in aanmerking neemt, dat de duurtetoelag juist in die kringen naar verhouding een aanmerkelijke loonsverbetering beteekende, en de teragneming van dit voordeeltje — wij nemen aan: de noodzakelijke terugneming — ook in de Inlandsche huishouding aanvankelijk eenige verlegenheid moest brengen. Even verklaarbaar is de ongerustheid in de Inlandsche Maatschappij gewekt, bij de bekendstelling, dat de bezuiniging, in strijd met een vroegere verzekering van den landvoogd, zich ook zou uitstrekken tot het onderwijs. Het is ten slotte nogal meegevalen, maar het lang uitblijven van positieve berichten moest wel de vrees wekken, dat het zoo onontbeerlijke onderwijs zou worden beknot. Wanneer Inlandsche bladen hierover nu heftig schrijven, is dit dan een bewijs, dat het maar de revolutie gaat, of is het louter een teeken, dat de behoefte aan onderwijs in de inheemsche maatschappij diep wordt gevoeld? En wat de taal van enkele heethoofden in vergadering en pers betreft, ze staat werkelijk niet ver beneden de taal door sommige voorlichters van het Europeesch publiek in dagbladen gebezigd; en al veroordeelen wij vanzelf sprekend elke revolutionnaire

Lunchroom — Thee-Concert „DE OUDE VETTE HEN“ DEN HAAG bij het Stadhuis

uiting, wij achten het onverstandig om, gelijk door de Indische Post wordt gedaan, de heftigheden van een massameeting au serieux te nemen. Wie den Oosterling in zijn momenten van opwinding bij het woord neemt, heeft waarlijk van het Oosten nog heel weinig begrepen.

Ons komt het voor, dat de Regeering de aansporing tot vertoon van kracht en macht niet noodig heeft. Wij hebben de laatste weken nog weder gelegenheid gehad om op te merken, dat de overheid volkomen op haar qui vive is en, terecht zonder vertoon van kracht en macht, de orde en rust naar behooren bewaakt.

Exodus.

Houdt wat ge hebt.....

„Onder het in de laatste jaren uitgezonden technisch personeel van den telegraaf- en telefoondienst is een beweging gaande om terugzending te vragen naar Nederland. Uit de toezegging, die de G.-G. tijdens een audientie aan de politie-opzieners deed, putten zij de hoop, dat ook zij uit de moeilijkheid om te moeten leven van een goedkoop salaris in een duur Indië zullen kunnen worden verlost“; aldus een bericht in de bladen.

Ook aan onderofficieren, die bijna hun tijd uitgediend hebben, wordt hetzelfde toegestaan en zeer velen maken van die gelegenheid gebruik.

De heer H. V. betoogt in de Arch. Post, dat het niet onmogelijk is, dat niet meer groepen van gouvernementsambtenaren de bijl er bij neer zullen gooien, nu ook zij hun aandeel in de algemeene verlaging van loonen en salarissen moeten deponeren. Schrijver waarschuwt den politie-opziener, den onderofficier en den technischen ambtenaar ervoor, dat hij, springende uit het wagentje van zijn Indische positie, kans loopt zijn nek te breken. Uitvoerig geeft schrijver een beeld van den somberen toestand in Holland, wat betreft de hierboven genoemde beroepen en wijst hij er op, dat er in Holland maar één beroep is, waarin men direct geplaatst kan worden, dat is het Onderwijs. Een blad als de Vacature, waarin de gemeentebesturen en de schoolbesturen om onderwijskrachten adverteeren, is voor drie vierde gevuld met vacante betrekkingen. En dan nog de open plaatsen bij het bijzonder onderwijs!

„Wie dus,“ aldus schr., „uit zijn Indische positie stapt en repatriëert, omdat zijn salaris in Indië de wereldtendenz van de daling volgt, verbeelde zich niet, dat hij uit een derde klas coupé harde banken overstapt in een Europeeschen luxetrein. Integendeel, hij gaat dezelfde misère tegemoet, die hij in Indië dagelijks kan bijwonen: de misère van den arbeid zoekenden werklooze.“

Aan het slot van zijn artikel zegt steller:

„dat er geen enkele Nederlandsche ambtenaar of ambte in Indië, zelfs van het met den duurtetoelag verminderde salaris, zelfs van het naar beneden genivelleerde loon, ellende behoeft te lijden. Dat is, van de ambtenaren, om het nu niet met het krasse woord leugen te betiteln, een allerverderfelijste waan.“

Geen familie in Indië in dit land van „melk en honig“, in dit land, waar Inlanders en Oosterlingen kunnen leven van vijftig cents per dag, behoeft ellende te lijden van vijf gulden per dag. Mits zij maar de huik naar den Indischen wind hangen. Mits zij maar hun waandenkbeelden over in korten tijd rijk worden en t met een bom duiten als de rijke oom uit den Oost naar huis gaan, laten varen; mits zij maar Indië willen beschouwen, zooals zij het Holland doen, nl. als een deel van de wereld, waar zij hun ordentelijk levensonderhoud verdienen, waar zij fatsoenlijk en even zuinig leven als in hun vaderland. Dan behoeft er geen Europeaan af te zakken naar den kampong. Dan behoeft geen Europeaan te klagen over andere ellende, dan die hij zich zelf op den hals heeft gehaald.“

Met dit slot kan het Soer. Hbl. (van 10 Febr.) zich niet vereenigen:

In dezen begaat de schrijver een onbillijkheid tegenover de uitgezonden lagere ambtenaren. De bewering, dat een uitgezonden Europeesche familie in Indië zou kunnen leven van een inkomen van f 5 per dag, zonder naar den kampong af te zakken, zal schrijver moeilijk kunnen waarmaken, in-

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants

Keplerstraat 274 . . . . . Tel. M. 2313
Anna v. Buerenstraat 204 . Tel. B. 226
Middagschotel 12-2 uur . . . . . à f 0.65
Diner . . . . . 5-7 uur . . . . . à f 1.16
Diverse Schotels à la carte.
Uitzending door de geheele stad à 10.78 PER MAALTIJD en f 0.14 bezorgloon PER BUS.

Vert. Fred. Hendriklaan 73, Tel. S. 316

AGENTEN GEVRAAGD

Restaurant Mondain

Premier Ordre

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes. Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden, Rustige ligging, LIFT,

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

Firma F. H. NUSSELEIN SCHOOLSTRAAT 16 - TEL. H. 6921 Glas, Porselein, Aardewerk, Huishoudelijke Artikelen...

Een fijn kopje thee CHINA THEE per half pond 65 cent DE BESTE KOFFIEBOONEN per pond een Gulden, bij 5 pond 95 cent C. T. KOK'S Koffiebranderij Westeinde 38. Fr. Hendrikl. 229. Weimarstr. 72

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . / 80,000,000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 19,445,211.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

BESCHIKBAAR.

TE HUUR

Bezuidenhoutsche weg,
Den Haag, van 15 Mei tot 1 September

GEMEUBIL: HEERENHUIS

met gr. Tuin. Direct gelegen Haagsche Bosch, halte tram Scheveningen

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging

VISSER & Co.,

's-GRAVENHAGE :-- Thomsonlaan 31.

Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.

Postcheque- en Gironummer 47262.

Verricht alle Bankzaken.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

dien hem wordt gevraagd de juistheid ervan met cijfers te bewijzen.

Bovendien moet men zich wel degelijk op het standpunt stellen, dat zij, die de een of andere betrekking in Nederland prijsgeven, om in Indië in een soortgelijke functie te worden te werk gesteld, toch minstens recht hebben op een betaling, die hun een, zij het dan eenvoudig, bestaan in een Europeesch milieu verzekert.

Bovendien beschouwen wij een ruimere betaling, welke allerminst de waarborgen voor rijk worden inhoudt, als compensatie voor veel, wat men in Holland achterliet en voor veelal zwaarder arbeid onder moeilijker omstandigheden, in het geheel niet als een overbodige luxe.

Een en ander mag bij het aanleggen en beoordeelen van een Indischen bezoldigings-maatstaf niet vergeen worden.

Bestrijding der mijnwormziekte door de film.

Eene der ziekten, waartegen de Rockefeller Foundation ageert is de, ook in Ned.-Indië zeer veelvuldig voorkomende, *mijnwormziekte*. Natuurlijk is een der middelen door de Foundation aangewend: *De film*, want de praktische Amerikaan heeft al lang begrepen, welk een machtig didactisch middel voor de volkshygiëne de film is.

De inhoud van deze film is in het kort als volgt: In een aardig landschapje komt een troep kinderen, achter beesten jagend, op bloote voeten aangehold. Loopend gaat het door een grasveld, waar aan de grashalmen zich talrijke jonge mijnwormlarven bevinden. Een der kinderen krijgt jeuk aan zijn voet en begint te krabben.

Dan komen we aan een technisch interessant deel van de film, waarin getoond wordt hoe de mijnwormlarve bij den mensch door de poriën van de huid naar binnen dringt. Men kan de worm zich duidelijk door een opening zien boren en onder het huidoppervlak verdwijnen. Vervolgens wordt een duidelijke voorstelling van het menschelijk lichaam geprojecteerd en ziet men het door de voethuid binnengedrongen wormpje zich voortschrijven langs de bloedvaten, het hart passeeren, in de longvaten komen, door het bronchiaal-slijmvlies dringen, om ten slotte via luchtpijp, slokdarm en maag zich in de darm te nestelen en zich aan het darmslijmvlies vastklemmen, en tevens, hoe op de plaatsen, waar wondjes ontstaan, bloedingen optreden.

Nu krijgen we een kinematografische micro-fotografie van een zich in de gedeponeerde ontlasting ontwikkelend mijnworm. Duidelijk ziet men hoe het eiomhulsel, dank zij de krachtige bewegingen van de nog ongeboren larven, barst, en deze zich in vrijheid stellen en wegstroemen.

Weer verder zien we denzelfden jongen in wiens voet zich de worm boorde. Hij is mager, slap en lusteloos geworden. Een bezoek aan den dokter in het laboratorium, waar we de diagnose zien stellen. Chenopodiumolie-capsules neemt de knaap in, en drie uren daarna een laxans. De film toont ons na de kuur een groote hoeveelheid afgedreven wormen. De gezondheid en de levenslust van het ventje keeren terug.

Ten slotte worden van een mijnwormziekten man en een gezonden een bloeddruppel uit het oor genomen, een uitstrijkpraeparaat van dat bloed onder het microscoop gelegd, en naast elkander worden deze twee bloedbeelden geprojecteerd, waarbij de verschillende dichtheid in de duurttoeslag der bloedcellen zelfs den leek direct moet opvallen.

De film eindigt met een oproeping aan personen, die zich in mijnwormstreken zwak voelen, zich door een medicus te laten adviseeren.

Het nut van dergelijke opvoedende films is ontegenzeggelijk bijzonder groot te noemen en een waarschuwing tegen het op bloote voeten loopen. De Indische Regeering zou, volgens de *Sum. Post* (van 5 Febr.), door aankoop dezer film goed werk kunnen verrichten in het belang der gezondheid van het volk.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Openbare Vergadering van de Afdeling Semarang der Sarikat Islam-Vereeniging.

III (Slot).

De oplossing van de andere aangelegenheden, welke aan het oordeel van het Islam Congres zullen worden onderworpen, zal wel geen grote moeilijkheden opleveren, mits men geen groote toebrenghet aan de bestaande volksbeweging, terwijl het algemeen verzoek is, dat het congres ten spoedigste beslisse dat de autoriteiten, zoowel te Constantinopel als in Arabië, schriftelijk zullen worden verzocht de noodige beschermende voorzieningen voor de Indische bedevaartgangers te nemen.

Daarna bracht de heer Djojopranoto het denkschild voor, tot de Indische Regeering het verzoek te richten om een eigen Sjech Al Islam voor Ned.-Indië aan te stellen, op den voet zooals de Amerikanen voor de Mohamedaansche bevolking van de Philippijnen hebben gedaan.

De Mohamedaansche belangen van Ned.-Indië zouden op die wijze tot hun volle recht kunnen komen.

Het slot van deze vergadering is geweest, dat de navolgende beslissingen werden genomen:

a. Aan de autoriteiten te Constantinopel en in Arabië voldoende gewapende bescherming te verzoeken, ten behoeve van de Ned.-Indische pelgrims, zóódanig dat zij geen slachtoffers worden van roof en daarbij tevens den steun in te roepen van het Al-Islam-Congres;

b. Aan de autoriteiten te Constantinopel de richting te verzoeken van een godsdienststraat daar;

c. Aan de Arabische autoriteiten verbetering van drinkwater te vragen te Djasirah;

d. Aan de Ned.-Indische Regeering te verzoeken verbetering aan te brengen in de quarantainevoorschriften te Sabang en wel in dien zin, dat het voedsel op behoorlijk peil wordt gebracht en de mannen zich bij het geneeskundig onderzoek niet meer behoeven te ontkleeden;

e. Een afgevaardigde te zenden naar het Al-Islam-Congres.

Nadat de voorzitter hulde had gebracht aan de heeren Hadji Abduladjis en Mohamad Saleh voor hunne belangrijke bemoeiingen, werd door de vergadering met handgedap een hoerah op beide heeren en op de Sarikat Islam uitgebracht en het lid der Internationale gezongen, waarna men in opgewekte stemming huiswaarts keerde.

De Gouverneur-Generaal Mr. D. Fock en de Bezuiniging.

De persoon, die zich „Tjamboek” teekent, schrijft over dit onderwerp in de „Sinar Hindia” van 7 November 1922, dat hij de lezers wel niet zal behoeven te zeggen, dat op dit oogenblik de bezuinigingsmaatregelen in Ned.-Indië in vollen gang zijn.

Reeds lang vóór het vertrek uit Nederland van den tegenwoordigen Landvoogd, was het woord „Bezuiniging” naar Ned.-Indië overgewaaid. Er ontstond toen eene zekere spanning bij allen, die met arbeid hun levensonderhoud verdienden en zeker niet het minst bij de inlandsche landsdienaren, die niet alleen klaagden over de aanstaande intrekking van den duurttoeslag, doch ook over het toekomstige plan, om hen in den vervolge aan te slaan in de belasting.

Dit laatste was voor hen eene groote teleurstelling en zagen zij, die van kind af in ceribiedbetoon waren opgevoed, in de gelijkstelling op belastinggebied met fabriekspersoneel, karrevoerders en alle werknemers, eene aantasting van het gezag als landsdienaar.

Zoo was althans de gedachte bij de fanatieke landsdienaren, wier oogen plotseling door de leiders der bezuiniging werden geopend.

Iedereen schudde bedenkelijk het hoofd en zuchtte bij de gedachte wat er toch wel terecht zou ko-

Instituut „VAN WIJNGAARDEN” Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B. (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar. Op-
leiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.- tot f 100.- per jaar.

Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

HEERENHUIS.

TE KOOP te 's-Gravenhage, Laan van Meerdervoort tegenover Wattstraat, een solied en geriefelijk ingericht **HEERENHUIS**, bev. 13 kamers, tuin, electrisch licht, gas en waterleiding. Indien gewenscht gemeubeld. Koopprijs nader overleg. Zoo spoedig mogelijk te aanvaarden.

Brieven No. 163 L bur. van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag; ook te bevragen ten kantore van den notaris DENIS, Anna Paulownastraat 32, den Haag.

men van eene politiek bij de regeling van 's lands financiën, die het gevaar kan opleveren, dat zij aan honderdduizenden onderdanen honger brengt, niet alleen in de groep van de landsdienaren, doch ook bij de particulieren.

Overal waar men komt, zegt de schrijver, is het een geklaag van belang, omdat de menschen honger hebben.

Hier roepen zij de weldadigheid in; bij anderen is het een getwist tusschen man en vrouw over de goederen, welke het eerst in aanmerking komen om naar het pandhuis te worden gebracht en van de opbrengst de belasting te betalen en zodoende de beslaglegging te voorkomen.

De bezuinigingsmaatregelen worden tot het uiterste doorgevoerd en de schrijver begrijpt niet, waar het heen moet met de armoede in Nederlandsch-Indië, welke tengevolge van eene ledige Staatskas is ontstaan, niettegenstaande de bodem van het land toch zoo vruchtbaar is.

De gevolgde financieele politiek van bezuiniging zal door hen, die eenig politiek inzicht bezitten, niet aan den Landvoogd worden verweten, mits men daarvan afzondere zij, die door die bezuinigingsmaatregelen broedeloos werden gemaakt.

Doch 90 pCt. van de bevolking is nog analfabeet en dat deel begrijpt noch iets van politiek, noch van malaise en als die groep beweert, dat de gevolgde financieele politiek het werk is van den Gouverneur-Generaal Fock persoonlijk, dan moet men zich daarover niet verwonderen.

De schrijver durft dan ook wel in het openbaar beweren, dat de komst en het optreden van den tegenwoordigen Landvoogd door het volk niet met vreugde is begroet, een feit, dat hij heeft kunnen waarnemen door zijn dagelijkschen omgang met tal van lieden van verschillende kwaliteit.

Men weet wel, dat de Gouverneur-Generaal ook afgaat op de adviezen der Departementschefs, doch aangezien hij als hun leider wordt beschouwd, wordt door de massa, zoowel het goede als het kwade, op zijne rekening gebracht.

In de nieuwsbladen heeft men allerlei berichten over den Landvoogd kunnen lezen.

Zoo nam de „Sinar Hindia” het bericht op, dat de Landvoogd op een avond door gewapende lieden was gemolesteerd.

De „Sin Po” wist te vertellen, dat men hem een hondenpoot had toegezonden.

Ook liep het gerucht, dat een schot uit een Browning op hem was gelost, doch zonder te treffen.

Deze verhalen mogen nu fantastisch zijn, de bedoeling, welke er uit spreekt, wordt zeker wel begrepen en wijst niet op eene uiting van eerbiedbetoon, doch wel op grieven als gevolg van de bezuinigingspolitiek.

De „Perniagaan” is van meening, dat, waar de massa van de politiek niets afweet, men die actie bij de ambtenaren moet zoeken, in de hoop, dat de Landvoogd gevolg zal geven aan het reeds verspreide gerucht, dat hij zijne functie wil neerleggen en dat de duurtetoeslag dan zal blijven gehandhaafd.

Wanneer de betaalde landsdienaren aldus denken, kan men, zegt de schrijver, nagaan hoe de gevoelens zijn van het volk, dat een moeilijk levensbestaan heeft en gebukt gaat onder den hoogen belastingdruk.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Duitsche belangstelling in China.

De correspondent te Shanghai van de „Pewarta Soerabaya” schrijft in dat blad van 8 November 1922 over het bezoek, dat de Duitse professor aan de Hoogeschool te Leipzig, dr. Driesch, vergezeld van zijne echtgenoot, op 17 October te voren, aan Hangtjioe bracht, met het doel, bij wijze van uitspanning, het natuurschoon van het fraaie See Ohmeer te bezichtigen.

In zijn gezelschap kon men aantreffen Mr. M.

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. N. 7057
hoek Valeriusstraat.

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Ruime keuze   Nieuwste Modellen

Chang, Mr. P. L. Chiang en anderen.

Mr. Chang had te voren die komst telegrafisch aangekondigd aan mr. T. H. Lee, vice-president van de vereeniging Kauw Yok Hwee, in de provincie Tjiat Kiang, opdat aan het station te Hangtjioe eene waardige ontvangst aan dr. Driesch kon worden bereid.

In den avond van den 17en October had dan ook het feestelijk onthaal van de zijde der vereeniging Kauw Yok Hwee plaats.

Den tweeden dag keerde dr. Driesch naar Shanghai terug en leidde den volgenden morgen aldaar eene samenkomst in de Handelsuniversiteit (Siang Khoo Tai Hak) en 's avonds in de geneeskundige School (Go Siong Tong Tjee Ie) en de Industrijschool (Kong Tai Hak) te Woo-Sung, in de nabijheid van Shanghai.

Des Zaterdag daarop vertrok hij met Dr. P. W. Kno (Kwee Ping Boen), directeur van de Zuid-Oost China Universiteit (Tong Lam Tay Hak) naar Nanking, alwaar hij eenige dagen langer verbleef en van waaruit hij ook Noord-China wilde bezoeken.

Bij de aankomst te Shanghai maakten vijf vereenigingen hare opwachting, n.l. de Kang So Sing Kauw Yok Hwee, Tong Lam Tai Hak, Tong Tee Tai Hak, Kang Hak Sia en Tjongkok Kong Hak, terwijl een maaltijd plaats had in het Garden Hotel.

De Duitse gezant was vertegenwoordigd door dr. Wilhelm; verder waren aanwezig de Duitse consul Tiel, Tong Tjee Ie Kong Tai Hak, als vertegenwoordiger van den heer Oberlin, Ie Hoo Jang Hang, als vervanger van den Duitschen toehoorder Laurens, dr. P. W. Kno, P. L. Chiang, M. Chang, H. S. Chow en andere bekende persoonlijkheden ter plaatse.

Aan tafel had de heer P. L. Chiang de leiding.

Namens de 5 vereenigingen, die het feest hadden georganiseerd, heette de voorzitter dr. Driesch en zijne echtgenoot hartelijk welkom en verzocht hij den heer M. Chang het adres van hulde voor te lezen.

Deze beschouwde hunne aanwezigheid aan tafel als een bijzonder voorrecht, terwijl hij er tevens op wees, dat hij herhaaldelijk had getracht den inhoud der geschriften van professor Driesch aan alle landgenooten bekend te maken.

Deze geleerde had de vraag gesteld: welk nut kan de enkeling van vreemde nationaliteit in China stichten, en daarop wilde hij dit antwoord geven.

Een Hindoesch geestelijke bezocht eeuwen geleden China met het doel zijn godsdienst (Hoet Kauw) te verspreiden.

Een ander bracht de kennis van de astronomie (Thian Boen Hak).

Beide personen hebben door de verspreiding van die kennis enorm veel bijgedragen tot de ontwikkeling van China.

Neemt men personen uit een periode, welke wat dichterbij staat, dan zou men dr. John Dewey en Bertrand Russell kunnen noemen, voor wier leiding van de universiteiten en van de bijeenkomsten, China altijd erkentelijk zal zijn en voor wier wijsheid men ten allen tijde eerbied zal hebben.

En thans is dr. Driesch tot ons gekomen en heeft hij aan onze uitnodiging gevolg gegeven, om ons op de hoogte te brengen van de talrijke en belangrijke vondsten op het gebied der hoogere wetenschappen, eene daad, die ons vreugdevol stemt en waarvoor wij hem erkentelijk zijn.

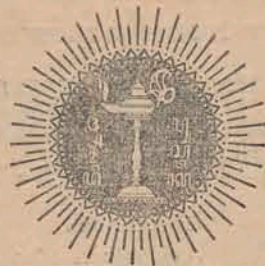
Ten slotte wenschte hij den geleerde en zijne echtgenoot eene voorspoedige reis toe.

Professor Driesch zeide in zijn antwoord hierop, dat, terwijl hij nog maar 24 uren in China vertoefde, de sympathieke ontvangst en de bewezen eerbiedbetuigingen hem aangenaam stemden.

Zijns inziens was het zeer moeilijk spreken over de filosofie.

De moderne wijsbegeerte houdt zich niet op met futiliteiten.

Zij moet de wetenschap tot krachtigen ondergrond hebben en het ware wenschelijk dat men dit over

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

VERSCHENEN:

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

PAS VERSCHENEN DE 2E DRUK van

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt!”

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

COLUMBUSSTRAAT 159
TEL. M. 5307

F. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.o. „SKETCH”

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 37-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

MEDICINALE KRUIDEN

van A. KRAJENBRINK, Soerabaja, Java (N. O. I.)

- RENNA** tegen Galsteen
- ALBUMA** tegen Eiwit in de Urine
- VENERA** tegen Ziekte der Urinewegen
- VENA** tegen Puistjes in het gelaat
- ASTMATA** tegen Asthma
- STOMALIN** tegen Maagandoeningen

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE”, Fred. Hendriklaan 166, Scheveningen, Telefoon Sch. 1053.

ROVER LEVERANCIER OSMOND
OOST EN WEST

RIJWIELEN bij

J. H. C. MERCKEL

PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127

BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461

DEN HAAG

VERZENDT NAAR
ALL STEEL OOST EN WEST BATAVIER

Nogmaals ZEER VOORDEELIGE AANBIEDING

Gramofoonplaten

Hollandsche opnamen van de bekendste Artisten, MARSCHEN, WALSEN ENZ.

van f 2.35 voor f 1.50

Naalden vanaf 20 ct. p. 200. Platen Albums vanaf f 1.10

Massief eiken Platenkasten f 22.50

HEES & Co., PRINSESTRAAT 36-38

BESCHIKBAAR.

MEUBELLEN

INKOOP VERKOOP

FIRMA G. JONKER

1ste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage Tel. Bez. 142

Belaast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

het algemeen meer inzag, dan zich bezig te houden met allerlei kleinigheden.

Hij hoopte, dat alle studenten in Azië zich aan dien wensch zouden laten gelegen liggen.

Mr. I. F. Lin, afgevaardigde van de commissie van buitenlandsche aangelegenheden in de Kangso, besprak nader het doel der reis van professor Driesch en hoopte, dat, nu Duitschland en China republieken zijn geworden, het hem in de te houden bijeenkomsten zou gelukken tot overeenstemming tusschen beide landen te geraken.

De Deutsche consul sprak over de goede trouw, welke Duitschland en China zich wederzijds moeten verzekeren, hetgeen het Chineesche volk gerust zou stellen en dat die trouw zou leiden tot eene handelsovereenkomst en voortdurende aansluiting.

Dr. P. W. Kuo wees op het nuttige van wederzijdsche uitwisseling van beschavingsmiddelen, waardoor het peil eener algemeene beschaving hooger zou worden opgevoerd.

Dr. Wilhelm, als vertegenwoordiger van den Duitschen gezant, constateerde de toenadering van Duitschland en China, daarbij in herinnering brengende, hoe daar te lande van af de vroegste tijden de studie der wijsbegeerte werd beoefend.

Onder aanhaling van enkele oude, wijze Chinese gezegden, hoopte hij dat men die in de praktijk in toepassing zou brengen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Luchtvaartdienst tusschen Nederland en Insulinde.

Onder dit opschrift bericht de Ind. Merc. van 23 dezer: In een bijeenkomst van Nederlandsche militaire autoriteiten wees Generaal Snijders op de noodzakelijkheid van het instellen van een geregeld luchtvaartverkeer tusschen Nederland en zijn overzeesche bezittingen in Oost-Indië, aldus meldt de Gazette de Hollande. Men verwacht, dat Groot-Brittannië binnenkort een geregelde luchtvaartdienst organiseeren zal met Britsch-Indië en Australië, zoodat het in het welbegrepen belang van Nederland is voorbereid te wezen, een schakel te vormen in deze communicatie-keten. Bovendien zou dit geheel andere verhoudingen scheppen tusschen het Moederland en de koloniën, daar het dan mogelijk zal wezen in den tijd van een week van Amsterdam naar Batavia te komen. Generaal Snijders merkte nog op, dat de reeds vroeger gemelde plannen voor een luchtdienst tusschen Nederland en Indië niet opgegeven zijn, maar steeds een onderwerp van ernstige studie blijven nitmaken.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

In de Febr.-afl. een artikel van den hr. T. Altona over grensregelingen en grensteekens uit den Hindoe-tijd op Java (verduidelijkt door eenige schetskaartjes). Schrijver vat zijn beschouwing samen: In den Hindoe-tijd op Java werden volgens de bestaande literatuur de grenzen aangegeven door beschrijvingen en door op het terrein aangebrachte teekens. Bij Bodjonegoro en op den Oost-Lawoe zijn dergelijke teekens terug te vinden; 1e. in den vorm van bepaalde boomsoorten (onder andere Bombax malabaricum) en 2e. in den vorm van steenen palen (met bijbehorende andere merkteekens).

Van den verderen inhoud dezer afl. vermelden we: Boschbrandbestrijding in het boschdistrict Pekalongan-Kendal (Java) in 1922, door B. de Jong. — De begroting van den dienst van het Boschwezen in Ned.-Indië voor het jaar 1923, door E. van der Laan. — Boschrichting of boschbedrijfsregeling op Java, door E. van der Laan. — De boschpolitie op Java onder het Binnenlandsch Bestuur. — De bosschen in het Regeeringsreglement van 1806, door E. H. B. Bras-camp.

Studeerende Javanen in Holland.

De Christen-Javaan Raden S. Nimpoeno schrijft onder bovenstaand opschrift een artikeltje (gedateerd Amsterdam, Jan. 1923) in het Maart-Nr. van het Zendingsblad, waaruit we enkele merkwaardige passages overnemen, in de hoop dat ze ook ter kennis komen van hier te lande studeerende landgenooten van den (fantaseerenden) schrijver.

„..... Uit Java komen voortdurend jongelieden in Holland om te studeren, om zich de westersche kennis eigen te maken, om later als geschikte werkkrachten voor hun land en volk te kunnen arbeiden. Deze Javanen komen in Holland zonder een vast beginsel. Nu ja, ze hebben wel een godsdienst, het Mohammedanisme, maar dit is slechts in naam. Het meerendeel is vrijzinnig, d.w.z. zonder gods-

BESCHIKBAAR.

VERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN

Prinsestraat 19-21 Tel. H. 7763

dienst; misschien zijn er enkele, die Islamiet of Boedhist van hart zijn.

Deze Javanen komen spoedig in aanraking met het communisme, dat hen met open armen ontvangt. Blij een nieuw gebied te hebben gevonden om het streven naar „omverwerping der gansche maatschappelijke orde” ingang te doen vinden, worden deze jonge studenten volgepropt met het verderfelijke gif dezer valsche idealen. Het is niet moeilijk om bij het volk, dat onder vreemde overheersching staat, ontevredenheid te wekken. Het smeult als een kolenvuur. De verbanning van sommige leiders van oproerige bewegingen geven hiervan reeds het levendige bewijs.

De Javanen komen, na afgestudeerd te zijn, straks op Java terug als: dokter, rechtsgeleerde, ingenieur, onderwijzer, etc. en nemen straks de voornaamste positie in het maatschappelijk leven in en krijgen langzamerhand de leiding van het volk in handen.....

Analphabetisme-Bestrijdings-Comité.

In aansluiting bij den oproep om geldelijken steun voor het A. B. Comité in het vorig Koloniaal Weekblad, ontleend we aan de Taak van 24 Jan. de volgende bijzonderheden over de organisatie en de resultaten van de eerste thans afgelopen reeks van leergangen. 1)

Het Hoofdbestuur, gevestigd te Batavia, is permanent en autoëratisch. Gewestelijke ringen zorgen voor alle cursussen in de betrokken gewesten; zoo telt thans de Preanger 1361 cursussen, die alle geleid worden door Inlandsche leerkrachten van Inlandsche scholen der 2e klasse en van Volksscholen. Gemiddeld tellen de cursussen 40 leerlingen, sommige zelfs 100. Na een maand of vier was reeds succes te boeken. Wel loopen sommige cursussen van 100 tot 55 leerlingen terug, doch er blijft dan toch een kern van trouwe bezoekers. De methodes loopen zeer uiteen en het Hoofdbestuur laat de te volgen werkwijze over aan de Ring-leiders, die door deskundigen worden bijgestaan. Door hen wordt een verklaring op de leerstof gemaakt en een gebruiksaanwijzing gegeven.

In deze maand loopen de Preanger cursussen af, dan krijgen de onderwijzers een paar maanden rust en daarna hopen we weer te beginnen, doch met een grooter aantal cursussen. Leeken (schrijvers van wedana's bijv.) geven ook wel les en al mogen zulke leiders minder resultaten verkrijgen dan deskundigen, ze bereiken toch iets. De cursussen zijn ook een afleiding in 't leven van de eenvoudige menschen, een soort van sociëteit. Te Laboeran Ratoe komen wel leerlingen van 10 paal ver. Ze hebben in den Preanger om den anderen dag les. De Bestuursambtenaren werken soms mee, soms tegen. Padang wil eigen methodes vormen; in dergelijke gevallen geven de ringen hiervan kennis aan 't Hoofdbestuur, dat meestal goedkeuring verleent.

Het streven van het A. B. Comité is, ethnische groepen te vormen, op Java bijv. 3. Thans werkt het Comité over heel Indië, in de Preanger het sterkste; in Bantam en op Madoera lukt 't nog niet, voorts worden er cursussen gevonden in de Buitenbezittingen (Benkoelen, Palembang, Tapanoeli, Oostkust van Sumatra en Atjeh). In de twee laatste genoemde gewesten zijn nu een tweetal propagandisten werkzaam. De heer Soetadi (Volksraadslid en Voorzitter P. G. B.) heeft goed werk op Java verricht als propagandist (lezingen houden, cursussen oprichten, inspecteeren). Merkwaardig is ook de medewerking van Chineez en Arabieren, naast die van Europeanen. Op Lombok en Flores worden cursussen geleid door militairen van lagere rang; te Soerabaia namen officieren het initiatief tot cursussen, die door Inl. onderwijzers geleid worden. Op Timor worden cursussen voorbereid, evenzoo te Ambon; op Celebes is echter nog geen aanknooping verkregen. Volgens schatting werken er 2000 cursussen (deze schatting is zeker te laag). In Oost-Java heeft elk dorp zijn cursus. In totaal tellen alle cursussen over Indië 80 à 90.000 leerlingen (ook te laag geschat!).

Encyclopédie de la Musique.

Bij Delagrave te Parijs is verschenen het eerste deel van een „Encyclopédie de la musique et dictionnaire du Conservatoire. Fondateur A. Lavignac, Directeur L. de la Laurence”. Dit eerste deel, een boekwerk van ruim 3400 blz. gr. 8°, drukt, beschrijft de geschiedenis der muziek in verschillende landen, waarbij ook Ned.-Indië.

„La musique et les instruments de musique dans les Indes Orientales Néerlandaises” vindt men behandeld op bl. 3147-3178; een vrij uitvoerige studie, met afbeeldingen en muzieknoten, geschreven door de heeren D. de Lange (?) en Joh. F. Snelleman, die o.a. ook het mooie artikel Muziek en Muziekinstrumenten in de Encyclopaedie van Ned.-Indië samenstelde.

Betrekkingen in Indië.

Het Nr. van 23 dezer van De Indische Verlofganger bevat een redactioneel artikel over de vraag of er voor behoort-

1) Men neme ook kennis van het artikel over het A. B. Comité van den hr. G. T. Sibbe in het Nr. van 2 Febr. j.l. v. h. Studentenwbld. „Minerva”.

Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS

Holleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

BESCHIKBAAR

lijk onderlegde jongelieden in Indië nog eene betrekking is te vinden, welke vraag de schr. bevestigend meent te kunnen beantwoorden, niettegenstaande de vrij groote aldaar heerschende werkloosheid. Men mag niet uit het oog verliezen, dat er onder de werklozen een niet onbelangrijk percentage is, die hun toestand aan mindere geschiktheid te danken zullen hebben, menschen, die in de hausseperiode bij gebrek aan beter, aangenomen zijn en nu bij de inkrimping het eerst als slachtoffer moesten vallen.

Ned. Indisch Rubber- en Thee-Tijdschrift.

Uit den inhoud van het 15 Febr.-Nr. De rubbercultuur. Vigna oligosperma, door ir. K. (met ill.). — De actie der rubberfabrikanten tegen de restrictie. — De strijd in de rubber. — Het uitvoerrecht op rubber. — De rubbersituatie in Ned.-Indië gedurende 1922. — Nieuwe methoden in de rubbercultuur. — De theecultuur voorheen en thans, door Dr. J. J. B. Deuss (vervolg). — De wijze van theedrinken, sarrigaten voor thee en vervalschingen, door Dr. J. J. B. Deuss.

In- en Uitvoer.

De kampioen-strijder voor de belangen van de suikerindustrie in Indië (blijkens zijn publicaties van den laatsten tijd in verschillende tijdschriften) wijdt thans in het 21 Maart-Nr. van In- en Uitvoer een uitvoerige beschouwing aan de beteekenis van de Java-suikerindustrie voor de Indische bevolking, welke z.i. wellicht het beste zou uitkomen, indien deze nijverheid eens plotseling kwam weg te vallen.

Indisch Militair Tijdschrift.

Inhoud der Febr.-afl. Een en ander over zoeklichten, door P. J. Graaff. — „Daginvloeden" voor de artillerie, door R. N. de Ruyter van Steveninck. — Aanteekeningen over het verdedigend gevecht, door L. J. J. M. Tabbers. — Verkenningen bij de Infanterie, door B. — De trefkans op ije tirailleurliniën, door M. R. H. Calmeyer. — Bewapening en moreel van onze Infanterie, door W. — Schieten bij de Artillerie, door Pro Procura. — Boekbespreking. — Overzicht van tijdschriften, enz.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 51. Huisvesting in Indië (vervolg), door N. — De militaire sport- en gymnastiekursus te Bandoeng (met ill.). — Een zeldzaam jubileum (van W. F. K. Kraaijhoven), door R. (met ill.). — Brieven uit de rimboe van Han Napeng (vervolg). — Suriname. Verkeerswegen (ontleend aan de N. R. Ct.).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 33 (16 Febr.). Tegen het drossen (wegloopen van aangenomen arbeiders) in Deli, door Dr. R. Broersma. — Betreffende „vezels", door K. — Het bewaren van tropische vruchten in de vrieskamer, door J. J. Ochse. — Eenige eigenschappen onzer bouwgronden, welke het behalen van goede oogsten in den weg staan (vervolg), door N. N. — Economische vraagstukken uit de suikerindustrie. De waarde van Ampas, door H. E. Weikamp. — De dierenwereld uit des planters naaste omgeving (vervolg). — De melkvoorziening van Ned.-Indië, door Dr. 't Hoen (ontleend aan het Kol. Tijdschr.). — Tuinbouwproblemen voor export, door C. J. Stomps. — Vereeniging ter bevordering van landbouw en nijverheid te Djember. — Invoering eener arbeidswetgeving in Siam. — Invoer van planten en vruchten in Suriname's Oostkust. — Surinaamsche kleine landbouw (Ontleend aan een beschrijving van den hr. Villanus over een reis in Suriname in het Soer. Handelsbl.).

Dirk van Hogendorp.

Aan het slot van een overzicht, hetwelk de N. R. Ct. gaf van een onlangs in het Ind. Genootschap gehouden vergadering, meldde dat blad:

„Bij den aanvang der vergadering vermeldde de voorzitter, dat het Indisch Genootschap twee geschenken van waarde mocht ontvangen, n.l. van jkvr. M. A. van Hogendorp: een groot geschilderd generaalsportret van Dirk van Hogendorp (1761—1822) en een schilderijtje van diens laatste woning op een koffie- en sinaasappelplantage in Brazilië.

De vergadering hield haar warme instemming met de dankbaarheid van het bestuur voor de beide geschenken, die, in overleg met het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde voor Nederl.-Indië, reeds een waardige plaats hebben gevonden in het gebouw van het Indisch Genootschap in de Van Galenstraat."

Voor hen, die naar aanleiding van dit bericht, wat meer willen weten van den levensloop van dezen merkwaardigen Nederlanders en zijn beteekenis voor ons koloniaal beheer op het eind van de 18e en in het begin van de 19e eeuw, geven we hier een opgave van de belangrijkste gedrukte bronnen:

1. Encyclopaedie van Ned.-Indië, tweede druk, deel II (1878), bl. 100.

P. H. MALTA Pansier-straat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en Rijwielhandel

Reparatie- Inrichting

MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

2. Bijdrage tot de geschiedenis van het Europeesch opperbestuur over Ned.-Indië, 1780—1806. Academisch proefschrift door Mr. G. J. A. van Berckel (Leiden, 1880).

3. Mémoires du Général van Hogendorp, publiés par son petit-fils M. le Comte D. C. A. van Hogendorp (Den Haag, 1887).

4. Levensschets van Dirk van Hogendorp (door Jhr. J. P. Cornets de Groot van Craaijenburg). (Handelingen en geschriften van het Indisch Genootschap. Jaarg. 1856, bl. 33).

5. Dirk van Hogendorp (1761—1822). Naar grotendeels onuitgegeven bronnen bewerkt door Mr. J. A. Sillem. (Amsterdam 1890).

6. Dirk van Hogendorp, door M. L. van Deventer. (Nederlandsche Spectator, No. 42 en 43 van jaarg. 1890).

7. Dirk van Hogendorp, de ontwerper van economisch-politische hervormingen voor Ned.-Indië, geschetst door J. Frank. (Indische Gids 1888, dl. II, bl. 1675 en 1849). (De twee laatstgenoemde bronnen, zoomede de studie van Mr. van Berckel, zijn vermoedelijk niet bekend geweest aan den schrijver van het artikel over v. Hogendorp in de Encyclopaedie, wat aan de volledigheid niet ten goede is gekomen).

8. Dirk van Hogendorp. Uit zijn leven en over zijn beteekenis voor het Indische boschwezen, door E. H. B. Bras-camp. (Tectona, Boschbouwkundig Tijdschr. 1921, bl. 237).

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 12. Handelsbeweging van suiker in de verschillende landen der wereld in het jaar 1922 (vervolg), door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Over de voor- en nadeelen van oculatie-aanplantingen van Hevea. — Plantersvereeniging „Semarang-Kedoe". — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft een opgave van recente literatuur over vezelstoffen en plantenziekten en -plagen.

E. Guilloteaux. Les joyeux compagnons des îles du soleil aux rives magiques de l'Insulinde. Ouvrage illustré de 23 gravures d'après des dessins et des aquarelles de l'auteur et des photographies. (Paris, 1923).

Vereeniging van vrienden der Aziatische kunst. Jaarverslag No. 3, vereenigingsjaar 1921—22. (Den Haag, N. V. Drukkerij Ten Hagen).

Indië en de Nederlandsche industrie, door ir. J. W. Duys. (De Ingenieur, 24 Maart 1923).

De Staatsherziening in den Volksraad, door J. H. Ritman. (De Vrijheid, 21 Maart 1923).

Eene waarschuwing (naar aanleiding van het stijgen der rubberprijzen). — Scheepvaart van Belawan in 1922. — De Oceaanhaven. (Mededeelingen van de Handelsvereeniging te Medan, 31 Jan. '23).

Het bezuinigingsvraagstuk voor Indische Locale ressorten, door Kerchman. (Locale Belangen, 16 Febr. '23).

Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het laatste kwartaal van 1922. — Een bijdrage tot het bastonderzoek, door Dr. W. Bobillioff. (Publicaties van het Ned. Ind. Landbouw Syndicaat, 15 Febr. '23).

Welke roeping heeft de Zending tegenover den toenemenden invloed van het Mohammedanisme in Ned.-Indië, door D. Bakker. — De Indische begroting in de Tweede Kamer (vervolg). — De poenale sanctie, door de Riemer. (De Banier, 9 Febr. '23).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers 1923, No. 7. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

De fokkerij van melkvee. (Mededeelingen omtrent de melkveehouderij in Ned.-Indië, alsmede nopens de mogelijkheid van afzet van Hollandsch melkvee naar Indië). (Handelsberichten, 22 Maart '23).

Over de parasitische schimmels, die den koffiebessen-boeboom doodden, door Dr. K. Friederichs en Dr. W. Bally. (Mededeelingen van het Koffiebessenboeboom-Fonds, No. 6).

Suriname.

Met de pogingen om in Suriname de bacoven-cultuur voor export te doen herleven, schijnt het niet te vlotten. Om den uitvoer met daarvoor ingerichte schepen mogelijk te maken moesten de planters zich verbinden 660 H.A. in cultuur te brengen.

In een artikel van den heer A. A. Dragten in „Suriname" van 27 Februari lees ik, dat, op de

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA

DEN HAAG

SOERABAIJA

Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventueele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

J. P. BATENBURG & Co's

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

BESCHIKBAAR.

J. E. SCRUTTON

ENGLISH TAILOR

134 OBRECHTSTRAAT TEL. M. 5474

THE HAGUE

English Goods Only

Details a Speciality

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

— onmisbaar

„De Ind. Rijsttafel" door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst", verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Algem. Exporthuis B. J. RUBENS & Co

AMSTERDAM

PARIS

38 de Laressesiraat

33 Rue de Lubeck

UITGEVERS van het

Maleisch Exporthandelsblad „BINTANG PERNIAGAAN" en van „DE DAMESKRONIEK VOOR NEDERL.-INDIË.

Vraagt GRATIS toezending

BESCHIKBAAR

DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN
DE OUDE VETTE HEN
KORTHEIDSHALVE GENAAMD: „Vé Bó“.

BROOD. — BESCHUIT. — BANKET.

BILDERDIJKSTR. 139, DEN HAAG
Tel. Marnix 3820

EIGEN WINKELS IN ALLE DEELEN
VAN DEN HAAG EN SCHEVENINGEN

GEREGELDE BEZORGING IN ALLE WIJKEN VAN
DEN HAAG, SCHEVENINGEN
RIJSWIJK EN WASSENAAR

BESCHIKBAAR

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen".

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige drijfveren, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid".

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin".

(Top Naeff in *De Amsterdammer*).

... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen".

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka“

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

CELLOPHONE

SPREEKMACHINES, de eenige met
natuurlijke wedergave.

Dagelijksch gratis demonstratie.

HUGO DE GROOTSTRAAT 29
DEN HAAG.

Prijzen vanaf f 45.— :: Tel. M. 5222
Alle soorten BETERE platen voorhanden.

vergadering van planters bij de inschrijving voor het aantal hectaren dat ieder der deelnemende planters zich verbond in cultuur te brengen, voor slechts 196 H.A. werd ingeschreven. De Nederlandsche Handelmaatschappij, de Hollandsche eigenaren en de firma Kersten en Co. onthielden zich van inschrijving. Latere bladen hebben wij nog niet ontvangen. Het is zeer te hopen, dat ten slotte het benodigde aantal hectaren bereikt is. Er dient een organisatie in het leven geroepen te worden, die het mogelijk maakt, dat ook de kleine landbouwers meedoen aan de bacoencultuur voor uitvoer.

* * *

Sur. Landbouw Vereeniging. In eene 22 Februari gehouden vergadering van de Surinaamsche Landbouw Vereeniging, werd tot voorzitter, in de plaats van den heer Huizinga, gekozen de heer L. Diephuis, directeur van de Cultuurbank.

Het voorstel betreffende samensmelting der beide landbouwverenigingen, werd verworpen met 16 tegen 8 stemmen en 6 stemmen blanco.

* * *

Vestigingsplaatsen. De Gouverneur heeft het voornemen om een commissie te benoemen om van voorlichting te dienen in zake een wijziging in het beheer der vestigingsplaatsen van kleine landbouwers. De bedoeling is, dat zij enerzijds zelfstandiger worden in het bestuur van hun vestiging doch daar tegenover — dan ook grootere financiële verantwoordelijkheid aanvaarden.

* * *

De Gouverneur handhaaft — in een nota naar aanleiding van het eindverslag der Koloniale Staten — zijn standpunt, dat het ongewenscht is om aan derden vergunning te geven tot winning van kauwgom op balataconcessiën. Hij meent, dat de balataconcessionarissen de aangewezen personen zijn om deze winning, als nevenbedrijf, ter hand te nemen en dat zij daartoe ook bereid zijn.

Twee verschillende ondernemers op dezelfde concessie te laten werken, zou aanleiding kunnen geven tot knoeierijen, waartegen de overheid — bij de bestaande onvoldoende politiemacht in het binnenland — niet in staat zou zijn den bona fide ondernemer te beschermen.

De Gouverneur wil daarom, bij wijze van proef, voorloopig voor twee jaar de gelegenheid open stellen voor balata-exploitanten om ook de winning van kauwgom ter hand te nemen. Mocht dit tot gevolg hebben, dat die winning niet plaats vindt, dan is het Bestuur bereid nadere maatregelen te overwegen.

Mochten er gegadigden zijn, die de kauwgomwinning ter hand wenschen te nemen en geen samenwerking daarvoor kunnen vinden met bestaande balataondernemingen, dan bestaat nog de gelegenheid om onuitgegeven blokperceelen bij inschrijving voor hen open te stellen.

Het denkbeeld om, naast het concessierecht voor balata, een apart concessierecht in te voeren voor kauwgom, vindt bij den Gouverneur geen instemming, daar het juist de bedoeling is om de lasten op het balata-bedrijf in de tegenwoordige crisis te verminderen.

* * *

Na een vrij uitgebreid debat, hebben de Koloniale Staten aangenomen het voorsiel van den Gouverneur, om den dienst der Koloniale Vaartuigen voorloopig van landswege voort te zetten.

Volgens het plan dat bij dit voorstel behoort, zullen de rivierdiensten blijven zooals zij zijn, maar zullen de overzeesche verbindingen tot een veertiendaagschen dienst naar Coronie, Nickerie, Demerara en Albina worden ingekrompen. Voorts zullen eenige schepen opgelegd worden en een honderd man personeel worden ontslagen.

In „*De Surinamer*“ van 11 Februari wordt het

BESCHIKBAAR.

PIANO'S

WIJ LEVEREN U IN HUURKOOP:

de STEINBACH	ad f 675.—	f 15.—	p.m.
de TRAUTWEIN	ad f 725.—	f 20.—	p.m.
de PERSINA	ad f 750.—	f 20.—	p.m.
de KRIEBEL	ad f 775.—	f 25.—	p.m.

Alle te klas merken. In 3 jaar in eigendom te verkrijgen, zonder vooruitbetaling.

Vraagt catalogus en condities.
MATLA & SIEGELAAR, Weimarstr. 53, Den Haag

gouden jubileum der Britsch-Indiërs herdacht. Den 5en Juni van dit jaar zal het 50 jaar geleden zijn, dat het zeilschip Lalla Rookh de eerste 399 immigranten uit Britsch-Indië aanbracht. In den loop van 50 jaren hebben 64 transportschepen 34.293 Britsch-Indiërs aangebracht, van welke 11.354 naar hun land zijn teruggekeerd. Suriname telt op het oogenblik ruim 33000 Britsch-Indiërs. Uit de Britsch Indische immigratie is een welvarende landbouwersstand ontstaan en zijn deze immigranten een zegen geworden voor de kolonie.

„Op grond hiervan — aldus het blad — meenden wij de aandacht op dit jubilé te mogen vestigen, met het oog op de diensten die dit nijvere volk aan onze gemeenschap heeft bewezen tijdens zijn 50-jarig verblijf in de kolonie.“

* * *

Dr. J. W. Wolff, geneeskundig inspecteur, zal naar *De West* verneemt, in April a.s. de kolonie verlaten.

* * *

Dr. Hausheer, leider van den arbeid der Rockefeller Health Commission, zal binnenkort de kolonie verlaten. Zijn opvolger, Dr. Hugo Muench, is reeds in de kolonie aangekomen.

* * *

„*De West*“ van 2 Februari, heeft een hoofdartikel over de studiereis van de heeren Dr. Stahel, directeur van het landbouwproefstation en den beheershoutvester Gonggrijp naar Midden-Amerika. De reis gaat over la Guaira, waar de reizigers zes dagen op de Colonboot moeten wachten. Dien tijd zullen zij besteden om in de kuststreek van Venezuela een aanplanting van de fijne cacaovariëteit „Criollo“ te bezoeken.

Dan naar Trinidad om den aanplant van cacao op de Gouvernements River Estates te bestudeeren. Op Curaçao zal een bespreking worden gehouden over samenwerking in den meteorologischen dienst, waarna de reis vermoedelijk rechtstreeks gaat naar Port Limon in Costa Rica, het hoofddoel van de reis, waar de United Fruit Company haar grootste bacoen-aanplant heeft op terreinen, waarvan de gesteldheid veel overeenkomst biedt met Suriname.

Daarna zal een bezoek worden gebracht aan Bocas del Toro en Panama, waar genoemde maatschappij ook aanplantingen heeft.

Dan gaat het naar Panama, om een bezoek te brengen aan de kanaalwerken, met het oog op mogelijke levering van hout, waartoe verscheidene Surinaamsche houtsoorten zijn meegenomen, zoo wel aangetaste als niet aangetaste, om het weersstandsvermogen van sommige soorten tegen paalworm aan te toonen.

Naast bacoen en cacao zal Dr. Stahel de gelegenheid aangrijpen om in het algemeen zijn kennis te vermeerderen van verschillende tropische culturen in West-Indië. De heele reis zal vermoedelijk drie maanden duren.

Naar onze meening zijn zulke studie-reizen voor de kolonie van het grootste belang. Het geld daaraan besteed kan rijke vruchten dragen. Men profiteert van de ervaring van anderen en verruimt zijn blik.

* * *

Onder het hoofd „*Een dode mus*“ schrijft „*Suriname*“ van 23 Februari:

„De invoering van de uitgestelde telegramdienst tegen de helft van het gewone tarief is in de eerste opwelling met vreugde begroet. Maar bij nadere overweging bleek het, dat men zich met een dode mus had blij gemaakt. Immers voor het zakenleven heeft de dienst der uitgestelde telegrammen geen belang, want daarvoor is het gebruik van code niet toegestaan.“

„Die dienst kan alleen enig voordeel hebben bij het overseinen van familieberichten, die geen haast hebben — welke weinig voorkomen.“

Duinoord's Groentenhall

François Maelsonstr. 7. :: Tel. S. 2763
Dagelijks aanvoer verse Groenten
STEEDS IN VOORRAAD
BUSGROENTEN van de beste merken
CONCURREERENDE PRIJZEN

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heeregracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290 CURAÇAO CARACAS 130 VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	

 Hollereanciers	G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
	GROENMARKT 27 TELEPHOON No. 2512 DROGERIEN :: CHEMICALIËN DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Neen, wil de belemmering ophouden, welke het zakenleven van het dure tarief ondervindt, dan kan daaraan slechts helpen een radicale verlaging van dit tarief."

Officieel wordt hier het volgende gemeld: Ook langs den telegrafischen weg naar Britsch-Guyana en verder per boot naar Suriname kunnen uitgestelde telegrammen verzonden worden tegen f 0.36 per woord.

In „De Surinamer" van 15 Februari zet Pater W. Ahlbrink C.S.S.R. zijne studie over „De Karaïb en zijn taal" voort. Besproken worden nu de verschillende soorten van katoen, die de Karaïb teel en het gebruik dat daarvan gemaakt wordt. Weer een aardige kijk in het leven dezer Indianen.

Curaçao.

Door het te laat komen der Curaçaosche mail moet het overzicht tot de volgende week worden uitgesteld.
Red.-Comm.

Uit den Verren Vreemde.

Lausanne—Londen.

De rollen zijn omgekeerd. Te Lausanne kwamen de geallieerden, om niet alleen den vrede tusschen Turkije en Griekenland tot stand te brengen, doch ook om contractueel een einde te maken aan den oorlogstoestand tusschen de geallieerden zelf en Turkije, aangezien deze officieel nog niet door een tractaat of verdrag opgeheven is. Zij kwamen daar met de vredesvoorstellen, die zij als overwinnende partij hadden opgemaakt. De Angora-regering liet toen reeds duidelijk voelen, dat zij niet genegen was zich in die verhouding te schikken. Vooreerst lag de reden, waarom zij zich tot een verzetregering tegenover den Sultan van Turkije opgeworpen had, juist en vooral hierin, dat deze zich door de geallieerden de wet had laten voorschrijven; hierom had Kemalpaşa-partij den Sultan verjaagd, en zij zou nu niet zich door de geallieerden als overwonnen partij laten behandelen? Zij dacht hier geheel anders over! Ook had zij intusschen den oorlog met Griekenland, dat een der laatste geallieerden was geweest, daadwerkelijk voortgezet, en Griekenland was, na een smadelijke nederlaag, uit het Turkische land in Klein-Azië verdreven geworden. Angora zocht zich hierdoor, op zijn beurt, de overwinnaar.

Bij het geharrewar en gehaspel in Lausanne hield Ismet Paşa het langste eind in handen. Bij het uiteenspatten der conferentie waren de Turksche nationalistes de eenigen, die levenden huiswaarts konden keeren. Heette het, dat de conferentie geen beslissing gebracht had, inderdaad kon zij toch als een overwinning van Turkije op de geallieerden beschouwd worden. De regering van Angora heeft zich nu ook verder in deze richting verplaatst. Zij heeft zich tot het opmaken van vredesvoorwaarden gezet, zij heeft deze aan de te Lausanne overwonnen geallieerden voorgelegd, met de gebruikelijke — zij het niet uitgesproken — keuze: aannemen of doorvechten. De gedragslijn der geallieerden is ook een andere dan die welke zij bij de voorbereiding van Lausanne hebben gevolgd. Ditmaal is een vóór-conferentie voor de slot-conferentie noodig geoordeeld en deze is thans te Londen bijeen. Wat de Turken als tegenvoorstellen ter overweging aangeboden hebben, is slechts met stukken en brokken bekend geworden. De Engelse bladen noemen het een uittarting van Lord Curzon, de Britsche minister van buitenlandsche zaken, die in Lausanne den voorzitterszetel innam, president ook weer de op 21 Maart te Londen geopende vóór-conferentie, waarop Frankrijk weer vertegenwoordigd is door Combar, en Italië door Garroni, die ook te Lausanne waren, bovendien nemen de gezanten dezer landen en van de geallieerden te Londen, en meerdere deskundigen aan de bespreking deel. Generaal Harington, hoofd van de internationale commissie te Konstantinopel, is ook naar Londen gekomen. Venizelos, de Grieksche buitenlandsche vertegenwoordiger in algemeenen dienst, is mede te Londen; hij is lid van de conferentie, maar aan de Grieksche belangen zal toch in ruime mate aandacht geschonken moeten worden.

Wij zullen thans niet nader op de agenda der Londen-bijeenkomst ingaan. Ons volgend blad zal de resul-

taten van de besprekingen wel kunnen melden. Zij zullen wel weer wat toegeven aan de Turken, onder gramstorige verzekering nu toch ook zeker geen stap verder te willen gaan; het oude deuntje, inleiding tot al maar meer en meer toegeven, aangezien de Turken volhardend zeggen: „toegeven, of vechten", en de geallieerden niet willen vechten.

Algemeene landverhuizing.

Nu alle deelen van het Britsche rijk de uitnodiging aangenomen hebben om in den loop van dit jaar (vermoedelijk October) voor een economische conferentie te Londen samen te komen, en hiernaast het plan is opgekomen om dan tevens een Rijkskonferentie van meer algemeene strekking te houden, beginnen de bladen hun aandacht aan deze aangelegenheid te geven. Naar verwacht wordt, zal het vraagstuk der verdeling van de bevolking een der hoofdpunten van de besprekingen worden. Dit zal zoowel op de economische conferentie als op de algemeene rijkskonferentie een plaats vragen; er gaan, zooals men weet, politieke gevoeligheden mee gemeoid, die zich geenszins tot de landen onder Britsche vlag beperken, maar die voor deze landen toch van uitnemend belang zijn.

Wordt aan de immigratie in verschillende deelen van het rijk perk gesteld, door de wrijving, welke ontstaan is tusschen Britsch-Indische kolonisten en de andere daar gevestigde of aankomende kolonisten, Australië verlangt daarentegen naar toevloed van kolonisten, maar daar het zich tot een blank land wil ontwikkelen, wenscht 't weer geen Britsch Indiërs.

Sir George Fuller, de premier van den Australischen staat Nieuw Zuid Wales, bevindt zich thans in Engeland en heeft, ter bespreking met den Britschen minister van koloniën, den hertog van Devonshire, van een overeenkomst, waardoor 6000 Britsche gezinnen evenveel boerderijen in N. Z. Wales ter bewerking kunnen krijgen. Men begrüpt, dat dit geen zaak is, die met een eenvoudig contract is af te doen, maar dat hiermede allerlei en van velerlei aard gemeoid gaat. Dit is dan nog maar een onderdeel van het groote plan, waardoor Engeland een deel van zijn te veel aan bevolking zou trachten te doen verhuizen naar Australië, dat nog onmetelijke streken heeft, welke op ontginning wachten. Verwacht wordt dat de nieuwe premier van den Australischen statenbond, Stanley Bruce, zelf ter conferentie zal komen, ook in verband met deze groote verhuizingplannen. Van Britsche zijde gaat een officieele commissie naar Australië, om een oordeel te kunnen vellen over de plannen en ter voorbereiding van den overgang en de vestigingsvoorwaarden.

Emigratie, immigratie hangt in de lucht. 't Komt ons belangwekkend voor den inhoud van twee artikelen weer te geven, die wij in eenzelfde nummer van de Times of India (Mail Ed.) 3 Maart j.l. vonden, en waarin de tegenstelling zeer opvalt.

Indiërs in Mauritius heet 'teene. De positie der Indiërs in Mauritius steekt bijzonder gunstig af tegen die van immigranten in welk ander deel van het Britsche rijk ook. Daar is niets te merken van hatelijke politieke en economische kwesties, die het leven elders verbitteren. Er is volkomen gelijkstelling tusschen alle klassen van burgers. Wellicht is deze gelukkige toestand te danken aan de omstandigheid, dat allen zich aan den eenen of anderen tak van eenzelfde bedrijf, den landbouw wijden. Zelfs de nijverheid, die schijnbaar hiernaast staat, de suikerindustrie, is inderdaad toch ook een tak van het landbouwbedrijf. 180.000 acres, d.i. een derde van de oppervlakte van het eiland, is met suikerriet beplant. Hierdoor is Mauritius het eerste der suikeruitvoerende landen van het Britsche rijk. Opvallend is bij deze groote vlucht, dat twee-derden van de suikerverbouwers Indiërs zijn. Terwijl in 1909 het geheel der door hen bebouwde gedeelten een vierde van het totaal was, was de verhouding in 1920 ten naastebij de helft geworden, en sedert is zij op gelijke wijze toegenomen. 't Aantal der onafhankelijke Indiërs is dus niet slechts groot, maar, wat van nog meer beteekenis is, 't is toenemend.

De in het landbouwbedrijf te verdienen loonen zijn mooi. Het loon staat niet vast, maar de laatste jaren zijn hier juist zeer gunstig geweest. Dit, gevoegd bij de bekende spaarzaamheid van den Indiër, verklaart de toeneming van de Indiërs-bezitters. De stemming bij de Britsch-Indische landverhuizers op Mauritius mag voorbeeldig heeten.

Het andere artikel: „Indiërs in Amerika", slaat een minder welluidenden toon aan. De beslissing van het Hoogste hof in de Ver. Staten, volgens welke Hindoes, zelfs van de hoogste kaste, niet het Amerikaansche burgerschap kunnen verwerven, is kwetsend voor de vele Indiërs, die aan de kust van den Stillen Oceaan gevestigd zijn, maar mede voor elken Indiër waar ook woonachtig. Volgens de Amerikaansche wet van 1870 kan dit burgerschap alleen verkregen worden door blanken en door Afrikaansche negers, het is echter nu en dan ook aan Indiërs verleend. De beslissing van het Hof wil naturalisatie voor de toekomst uitsluiten,

Pianos en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUSTRAAT 9
DEN HAAG
BRED-A-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

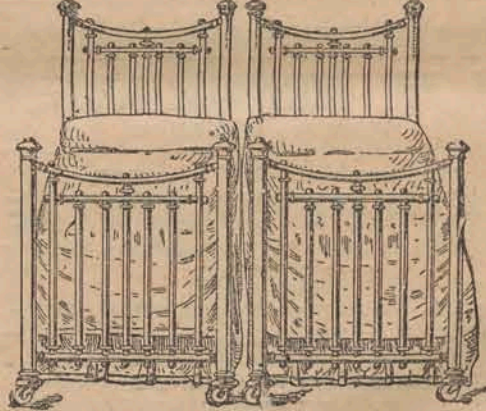
BESCHIKBAAR.

Volkomen Genezing is voor iedereen te bereiken met de uitstekende „INDRA"-medicijnen
Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj. Ingewandziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeiing, Dj. Blinde Darm, Dj. Bloedzuiverend; tegen RHEUMATIEK en JICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA"-ARM-BANDEN. Prijzen der flacous f 1.75 en f 2.25; der armbanden in 3 grootten: f 3.—, f 4.— en f 5.—.

N.V. INDRA - Coolsingel 11a - ROTTERDAM
Den Haag Z. Buitensingel 255.

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

EEN PIANO of ORGEL
naar Uwe keuze vindt U in de groote sortering van
D. A. RIPPEN, Piet Heinstraat 42, Den Haag

BESCHIKBAAR.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**LEDEN VAN DE
VER. „OOST EN WEST“**

hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
kaart toegang tot de Clublokale Restaur-
rant en Leeszaal van de **Amsterdamsche
Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat
Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag
tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
en West aantreffen.

BEZOEKT „BOEATAN“, DE TOONKAMERS
VAN OOST- EN WEST-INDISCHE KUNSTNIJ-
VERHEID EN HUISVLIJT, WAAR TOT EINDE
DEZER EEN SPECIALE BATIK-TENTOONSTEL-
LING WORDT GEHOUDEN.

IEDEREN MIDDAG — OOK DES ZONDAGS —
VAN 3 TOT 6 UUR GELEGENHEID TOT HET
GEBRUIKEN VAN THEE OF IND. SIROOP MET
VERSCHILLENDE KWEE-KWEE OF ROEDJAK.
OP WERKDAGEN, VAN 12—2 UUR, NASSI
GORENG OF BAMIE; DES DONDERDAGS OOK
GADO-GADO.

N.V. HET PRINCESSE-TOONEEL
Directeur: COR RUYLS

Zondagmiddag 1 April a.s., 2.15 u.
't HULPBRUGGETJE
met COR RUYLS in de oer-komische hoofdrol

Zondag 1 April,
Maand. 2, Dinsd. 3 en Woensd. 4 April, 8.15 u.
Wie is Brichoux... ?!
Fransche Militaire Klucht in 3 Bedrijven.

Maandagmiddag 2 April, 2.15 u.
CHAMPAGNE (ANGGOER)
Indische Verlofgangers-Idylle in 3 Bedrijven
door M. H. du Croo.
BUREAU 10—4 UUR. TEL. HAAG 2745

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN“

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

en Indiërs de kans ontnemen om stemgerechtigd, danwel
gekozen te worden; het wil deze rechten zelfs ontnemen
aan hen, die reeds tot naturalisatie toegelaten zijn. Wat
meer is, zij kunnen geen bezitrecht uitoefenen in de wes-
telijke landen aan de zee en reeds velen zijn daar geves-
tigd. Hieruit zullen groote moeilijkheden moeten voort-
vloeien.

The T. o. I. spreekt de verwachting uit, dat de vele
Amerikanen, welke in toenemend aantal Indië bereizen,
hun landgenooten tot een beter en meer billijk inzicht zul-
len brengen, zoodat de Indiër niet zal worden achtergesteld
bij den Afrik. neger. Daar de regeering van Groot-Brittannië
heeft op te komen voor de rechten en belangen van haar
onderdanen in het buitenland, zal zij aandacht hebben te
schenken aan de bekorting van de reeds door Indiërs in
de Ver. Staten verkregen rechten en aan de achterstelling
van de Britsch-Indische onderdanen bij andere gekleurde
vreemdelingen. Het zal voor de regeering te Londen echter
niet gemakkelijk zijn zich ten deze krachtig te laten gel-
den, terwijl klachten van gelijke strekking tot haar zelf
gericht worden, over de geenszins gunstige positie van
Britsch-Indiërs in verschillende deelen van het Britsche
rijk.

Kon men maar over meerdere Mauritijs' beschikken! Of
wilden de andere koloniën maar een voorbeeld nemen aan
dit dorado voor den Britsch-Indischen landverhuizer! Zal
de Rijkskonferentie iets weten te bereiken om de scherpe
tegenstellingen wat te verzachten? 't Gaat niet alleen en
zelfs niet in hoofdzaak om rassentegenstellingen, maar wel
om economische belangen en den daardoor gevoeden na-
ijver; en hiervoor is de verzoening veel moeilijker te be-
werkstelligen.

Vereenvoudigde zegelregeling in Algerië.

In Algerië zijn, evenals in Frankrijk, belastingen te vol-
doen door het verplichte gebruik van een zegel. Hiertoe
kunnen dan of gezegelde stukken worden gebruikt, of losse
zegels opgeplakt worden. Van deze losse zegels waren 8
soorten, elk met een beperkte bestemming, in gebruik. De
zegelsoort h.v. voor affiches mocht niet gebruikt worden
bij rekening-kwitanties, noch omgekeerd, enz. Dit veroor-
zaakte voor zakenmensen omhaal, beslommering, last. De
Algerijnsche administratie heeft nu de groote vereenvoudi-
ging ingevoerd, van slechts één model voor alle zegels.

Er is verschil in waarden van 1 centime tot 50 francs,
maar er is slechts één soort, dat bruikbaar is voor alle
bestemmingen, waarvoor tot nu toe de acht soorten dienden.
Een verlaging van de verplichte rechten is niet ingevoerd,
het geldt dus alleen een vergemakkelijking en vereenvoudi-
gung, die echter als zoodanig toch geenszins zonder be-
teekenis is. Tegen een opname van de postzegels voor brie-
ven en drukwerken in die zelfde samensmelting, blijken
onoverkomelijke bezwaren te bestaan, anders zou ook deze
wel in de gelijkstelling opgenomen zijn.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag
7 April e.k., des nam. te 2 uur, Heulstraat 17, al-
hier.

Punten van behandeling:

1. Notulen (H.B.-verg. 28 October '22. Zie K. W. No. 45 van 9 Nov. '22).
2. Jaarverslag; rekening en verantwoording '22. Begroeting '23.
3. Koloniaal Weekblad.
4. Voordracht Alg. Verg., vacatures H.B.
5. Agenda Algemeene Vergadering, Den Haag en vaststelling datum.
6. Mededeelingen.
7. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,

VAN DER BRUGH.

Den Haag, Maart 1923.

Van de Afdeling Amsterdam:

Na gehouden overleg met het Hoofdbestuur der
Ver. O. en W., heeft het Bestuur der afdeling met
de **Vrijwillige Burgerwacht** te Amsterdam een be-
langengemeenschap gesloten, waarbij echter de vol-
komen onafhankelijkheid van de Vereeniging ge-
waarborgd gebleven is. Een gevolg hiervan is even-
wel, dat de leden der afdeling, maar ook alle ove-
rige leden van „Oost en West“ — op vertoon van

BESCHIKBAAR.

TH. JANSEN & ZOON
BLOEMISTEN
KONINGIN EMMAKADE 148, TEL. M. 2556
Aanleg en onderhoud van Stads- en Villatuinen.
Prima Stam-, Struik-, Klim en Treurozen voor-
radig in prachtsorteering.

hun lidmaatschapskaart — toegang hebben tot de
verschillende smaakvolle lokalen van de Burger-
wacht, Singel 548 (tegenover de Munt) Amsterdam.
Wij hebben nu in de hoofdstad een eigen club-
lokaal met 4 billards, een uitgebreide leestafel en
een uitmuntende keuken in het centrum der stad.

Van de Afdeling Apeldoorn:

Woensdagavond hadden wij het genoegen voor
de afdeling te zien optreden den heer L. v. Vuuren,
lector aan de Universiteit van Amsterdam, met zijn
film over de Saadang Toradja's.

Het is voor de lezers van dit blad zeker niet noodig,
iets te zeggen van de voordracht van den heer
v. Vuuren. Ieder onzer kent de liefde van dezen be-
gaafden spreker voor Indië, ieder heeft zijn sober-
doch warme voordrachten wel eens gehoord.

't Was een schitterende avond. Alleen — de be-
langstelling bepaalde zich tot een goede 200 men-
schen..... Voor 'n plaats als Apeldoorn hadden er
op zoo'n avond, met zooveel voorbereiding, min-
stens 400 bezoekers moeten zijn. De Nederlanders
zijn wel zeer lauw!

Intusschen lijdt ons garantiefonds nog steeds
zeer aan bloedarmoede — en als 't niet spoedig
beter wordt, zullen we in overweging moeten nemen
of 't wel geraden is, de tentoonstelling door te laten
gaan. Nogmaals dringen we dus aan bij onze leden
en hun kennissen: *slaat de handen ineen*; zie uw
schat van voorwerpen eens na, vraag een lijst aan,
praat er met elkaar over en *doe iets!*

Het voorloopig onderwijs-comité zegt in zijn com-
miqué..... „vooral rekenen zij te slagen door
hun overtuiging den steun van het heele Neder-
landsche volk te verkrijgen.....“

Kunnen wij ons overtuigd houden van Uw mede-
werking, Oost- en Westers!?

J. C. BAARS,
Tuinstraat 60, Apeldoorn

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST IS BESTEMD:
Mej. J. B. G. Gaymans te 's-Gravenhage, Heemskerk-
straat 38, als onderwijzeres bij het O. E. L. O.

Mutaties van 21 tot 28 Maart 1923.

Nieuwe Leden.

- Mevrouw van Deursen-van Arkel, Den Haag, Westduin-
weg 185, f 5.
- F. W. Roeske, Districts-Commissaris te Coronie (Surin-
name), f 5.
- W. Tideman, Apeldoorn, Kanaalstraat 15, f 5.

Nieuwe Begunstigers.

- J. van Regteren, Eendrachtstraat, Apeldoorn, f 1.
- Mevrouw Kramer, Polgisterstraat 16bis, Utrecht, f 1.

Afschrijven.

- Mej. Habermehl, Haarlem, Kinderhuisingel 30.

Adresveranderingen.

- Mevrouw W. Rüstige, van: Den Haag, Hollanderstraat
90, naar: Apeldoorn, Hortenselaan 18, f 5.
- H. Jager, Gep. Onderwijzer, van: Scheveningen, Haag-
schestraat 23, naar: Twello, Huize „Klein Bijvank“, f 5.
- Mej. Mr. M. Stuart, Den Haag, van: Reinkenstraat 23
naar Reinkenstraat 20.
- A. de Bruijn, Leider Volkstelling, van: Bandoeng naar:
Den Haag, Galileistraat 38, f 5.
- J. G. van der Stoop, Ingenieur B.O.W., van: Den Haag,
Weimarstraat 37, naar: Weltevreden, Dep. B.O.W.
- H. H. Geul, Houtvester, van: Den Haag, Boreelstraat 9,
naar: Buitenzorg, Dep. v. Landbouw.
- Mr. C. de Wijs, Rechterlijk Ambtenaar, van: Weltevre-
den naar: Malang, Rampal Koelon 59a.
- B. J. Haga, Controleur B.B., van: Leiden, Rapenburg 18,
naar: Zeist, Fransen van der Puttelaan 20, f 5.
- A. C. Bouman, Student, Amsterdam, van: Sarpathiepark
98huis, naar: Wijtenbachstraat 37huis.
- H. van Kol, van: Voorschoten naar: Remouchamps (Pro-
vince de Liège).
- L. P. Makkink, Luit.-Kol. N.-I. L., Wiesbaden, van: Adel-
heidstr. 95 I naar: Adelheidstr. 70 II.

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM
Geregeldé MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
LUXEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

N. BLOM - SCHEVENINGEN
 BEEEDIGD EXPERT
 Badhuisweg 33. Tel. S 3029
 Inkoop van Paarden, Brillanten
 en oude Indische Brillanten ::

H. S. VAN HASSELT, NOORDEINDE 94-94a, DEN HAAG
 HEEREN- EN DAMESKLEERMAKER
 Uitsluitend Engelsche Stoffen - Specialiteit Indische Uitrustingen

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhaken van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen onder bijvoeging van portó voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
- No. 1. Nederlandsch-Indië en de bandel.
  - No. 2. Indische toestanden gezien door een Inlander.
  - No. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
  - No. 4. Sarikat-Isiam.
  - No. 5. De Sukernijverheid in Nederlandsch-Indië.
  - No. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
  - No. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
  - No. 8. De Europeesche vrouw in Indië.
  - No. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
  - No. 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
  - No. 2. Het Javaansch tooneel.
  - No. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
  - No. 4. De theecultuur op Java.
  - No. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
  - No. 6. Een doode taal in Indië.
  - No. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
  - No. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
  - No. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
  - No. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
- No. 5. Nederlanders in Indië.
  - No. 67. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
  - No. 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Belejd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is voorloopig gevestigd: Jacob Hopstraat 12, alhier.

Drogisterij „DE SALAK”
 Molenstraat 67 hoek Prinsestraat
 Telefoon H. 2849
 Het betrouwbaarste en goedkoopste adres
 Indische Geneesmiddelen

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

BESCHIKBAAR.

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

BESCHIKBAAR.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

IS VERSCHENEN No. 13 van:

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

PROEFNUMMERS GRATIS

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN - DEN HAAG

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

Voor den Schoonmaak

Vitrages en Allovers
Cretonnes en Madras
Gordijn- en Bespanningstof

BESCHIKBAAR.

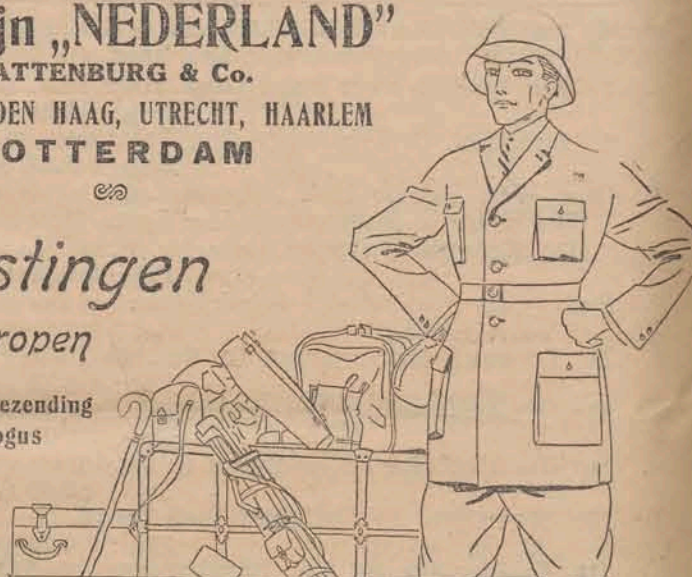
Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontlieden.

BESCHIKBAAR.

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

BESCHIKBAAR

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaker, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stopper, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
Torenstraat 6-8 - Telefoon 2 198 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg